

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintasuunnitelma 2024

Vahvistettu syyskokouksessa 4.11.2023

1.	Johdanto	3
2.	Vaikuttamistyö	5
	2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025	5
	2.2. Vaikuttamistyön kohteet 2024	6
	2.3. Kansainvälinen vaikuttamistyö	8
3.	Ammatillisen työn kehittäminen	9
	3.1. Koulutukset ammattilaisille	9
	3.2. Koulutusmateriaalit ammattilaisille	10
4.	Neuvonta ja valmennus	10
	4.1. Neuvonta- ja tukimateriaalit perheille ja perhettä suunnitteleville	10
	4.2. Neuvontapalvelu	10
	4.3. Perhevalmennus	11
	4.4. Kumppanuusvanhempien ennakkovalmennus	12
	4.5. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet	12
5.	Vertais- ja vapaaehtoistoiminta	12
	5.1. Toimintaa eri kohderyhmille	13
	5.2. Valtakunnallinen vertaistoiminta	14
	Leirimuotoinen vertaistoiminta	14
	Vertaistoiminta verkossa	15
	5.3. Paikallinen vertaistoiminta	16
	Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta	17
	5.4. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen	18
	Kehittämispäivät / -tapaamiset paikallistiimeille	19
6.	Viestintä, järjestöllinen kehittäminen ja hallinto	20
	6.1. Viestintä	20
	6.2. Sateenkaariperheitä ja perhettä suunnittelevia koskevan tiedon kerääminen	22
	6.3. Jäsenpalvelujen kehittäminen	22
	6.4. Hyvä hallinto varmistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden	22
	LIITE 1: Paikallistiimien toimintasuunnitelmat 2024	25
	LIITE 2: Kumppanuusvanhemmaksi -hankkeen toimintasuunnitelma 2024	33
	Kumppanuusvanhempien ennakkovalmennus	33
	Vaikuttamistyö	33
	Vertaistoiminta	33
	LIITE 3: Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen toimintasuunnitelma 2024	35
	Hallinto, kehittäminen ja viestintä	35
	Ammatillinen, psykososiaalinen tuki	35
	Vertaistoiminta	36
	Muu neuvonnallinen toiminta ja materiaalit	37
	Vapaaehtoistoiminta	37
	Ammattilaisten koulutus ja palveluiden kehittäminen	38
	Yhteistyö sateenkaarijärjestöjen kanssa	39
	LIITE 4: Monimuotoiset perheet -verkoston toimintasuunnitelma 2024	40

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee työtä sateenkaariperheiden ja perhettä suunnittelevien hyvinvoinnin, mahdollisuuksien ja oikeuksien edistämiseksi. Yhdistys on sukupuolivähemmistöjen ja seksuaalivähemmistöjen yhteinen järjestö.

Visionamme 2030 mukaisesti tavoittelemme oikeudenmukaista yhteiskuntaa, jossa:

- Jokaisella lapsella on oikeus kaikkiin vanhempiinsa
- Jokaisella perheellä on oikeus yhteiskunnan ja yhteisön tukeen
- Jokaisella yksilöllä on oikeus unelmoida lapsiperheellistymisestä, yhdenvertaiset mahdollisuudet yrittää, ja tulla lohdutetuksi, jos perhetoive ei toteudu

Visionamme voi toteutua yhteiskunnassa, jota leimaavat *turvallisuus, ilo ja ylpeys*.

Yhdistyksen tehtävänä on toimia sateenkaariperheiden lasten, vanhempien ja perhettä suunnittelevien kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, palveluiden kehittäjänä, tiedontuottajana ja -välittäjänä sekä edunvalvojana. Tavoitteena on edistää perheiden moninaisuuden huomioimista yhteiskunnassa, lisätä tietoisuutta sateenkaariperheistä, kehittää lainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää tukemaan sateenkaariperheitä heidän kasvatustehtävässään sekä tarjota sateenkaariperheissä eläville heidän tarvitsemiaan tukipalveluita.

Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Väestöliittoon, Sosteen, Parisuhdekeskus Kataja ry:hyn, Nelfaan (Network of European LGBT Families Association), IFED (International Family Equality Day), Transgender European, Ilgaan (International LGBTI Association) ja työnantajajärjestöön Hyvinvointiala HALI ry.

Vuosi 2024

Vuoden 2024 toimintasuunnitelmaa ohjaa strategia 2030. Strategian mukaan strategiakaudella vuoteen 2030 saakka aletaan painottamaan vaikuttamistyötä, tiedontuottamista ja lapsiperheellistymismahdollisuuksista kertomista sateenkaari-ihmisille.

Vuoden 2024 vaikuttamistyötä priorisoi perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025, joiden painopisteenä on useamman kuin kahden vanhemman perheet. Vaikuttamistyö on vuosien 2024–2025 vuositeemana ja viestinnän kehittämisen painopisteenä 2024 (ks. alla).

Vuonna 2023 ei käynnistetä uusia hankkeita. Kumppanuusvanhemmuushanke jatkuu kesään 2024 saakka. Hankkeen jälkeen pyritään vakiinnuttamaan perhevalmentajan toimenkuva sateenkaariperhetoiminnan lisäresurssiksi. Jatketaan Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen toiminnan järjestämistä ja Monimuotoiset perheet -verkoston hallinnointia. Vertaistoiminnan kehittämisessä panostetaan turvallisemman tilan ja muiden yhdenvertaisuutta edistävien toimien vakiinnuttamiseen järjestön työssä.

Vuosien 2022–2023 teemana ollut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö jatkuu kaikessa toiminnassa. Painotuksena edelleen sukupuolen moninaisuus, mutta muita teemoja tuodaan rinnalle. Vuonna 2024 nostetaan antirasismien teemaa. Monikielisyttä lisätään hiljalleen. Saavutettavuutta kehitetään, vaikka painopisteenä vasta vuoden 2025 viestinnän kehittämisessä. Päivitetään toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sateenkaariperhekyselyn 2024 tulosten perusteella.

Teemana 2024–2025 on vaikuttamistyö ja edunvalvonta

Teeman valitsemisen tarkoituksena on kiinnittää erityistä huomiota johonkin tiettyyn teemaan kerrallaan. Vuosien 2024–2025 teemana on vaikuttamistyö ja edunvalvonta. Yhdistyksen strategian 2023 mukaan ”vaikuttamistyön ja edunvalvonnan vahvistaminen on strategiakauden tärkein kehittämistehtävä”. Vaikuttamistyön ja edunvalvonnan kehittämisen tarvetta perustelevat lisäksi esimerkiksi antigender-liikkeen vahvistuminen ja pääministeri Orpon hallitusohjelma, joka ei sisällä mitään tavoitteita sateenkaarioikeuksien kehittämiseksi.

Tavoitteet:

- Kehittää edunvalvontaa ja vaikuttamisviestintää suunnitelmallisemmaksi ja tuloksellisemmaksi
- Viedä vaikuttamisorientoitunutta toimintatapaa kaikkeen yhdistyksen toimintaan
- Kehittää vaikuttamistyön resurssointia ennen kaikkea toimenkuvia painottamalla ja lisäämällä vapaaehtoisten panosta vaikuttamistyössä

Toimenpiteet 2024:

- Vaikuttamisviestintää kehitetään voimakkaasti, esimerkiksi:
  - mediaviestinnän kehittäminen
  - hankekohtaiset vaikuttamisviestintäsuunnitelmat
  - muut vaikuttamisviestinnän kehittämisen toimenpiteet on listattu luvussa 6.1.
- Luodaan perhepoliittisen tavoiteohjelman vuosittainen toteuttamissuunnitelma
- Kehitetään vaikuttamistyön ja viestinnän tuloksellisuusmittausta
- Kouluttaudutaan vaikuttamisorientoituneeseen työtapaan:
  - Toiminnanjohtaja johdolla kehittämistyön aloituspäivä työntekijöille alkuvuodesta
  - Tilataan ulkopuolinen kouluttaja inspiroimaan vaikuttamistyön kehittämistä (työntekijöille ja vapaaehtoisille)
  - Vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivillä koulutusosio vaikuttamistyöstä ja (some)aktivismista
- Kaikkien työntekijöiden toimenkuvat käydään läpi ja pohditaan kahdenkeskisissä keskusteluissa toiminnanjohtajan kanssa, miten kussakin toimenkuvassa voisi edistää yhdistyksen vaikuttamistyön tuloksellisuutta

Sateenkaariperheet ry:n toimintojen kokonaisuus

Yhdistyksen varsinainen oma toiminta kohdistuu sateenkaariperheisiin ja sateenkaari-ihmisten lapsiperheellistymiseen. Sateenkaariperheitoimintaan liittyy myös käynnissä oleva *kumppanuusvanhemmuushanke*, jonka kohderyhmään kuuluvat sateenkaari-ihmisten lisäksi kaikki muut, joita kumppanuusvanhemmuus koskettaa tai kiinnostaa. Hankkeen toimintasuunnitelma 2024 liitteenä 2.

Yhdistys hallinnoi myös kahta erillisyyksikköä, joiden kohderyhmät ovat yhdistyksen peruskohderyhmää laajemmat. Erillisyyksikköiden toimintaa järjestetään yhteistyössä yhteistyöverkostojemme kanssa. *Monimuotoiset perheet -verkoston* toiminnan keskiössä on perheiden monimuotoisuus laajasti kaikissa eri muodoissaan. Verkoston oma toimintasuunnitelma on tämän toimintasuunnitelman liitteenä 4.

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen kohderyhmänä ovat kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä, ei vain lapsiperheelliset ja sitä suunnittelevat. Tavoitteena on lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten itse määrittelemiin perhe-, rakkaus- ja läheissuhteisiin. Perhesuhdekeskus on kaikkien sateenkaarijärjestöjen yhteinen toiminto. Perhesuhdekeskuksen toimintasuunnitelma 2024 liitteenä 3.

2. Vaikuttamistyö

Vaikuttamistyössä pyritään edistämään sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien oikeuksia ja hyvinvointia mahdollisimman laajasti, sekä parantamaan sateenkaari-ihmisten lapsiperheellistymismahdollisuuksia. Vaikuttamistyö on jatkuvan kehittämisen ja oppimisen aluetta. Vaikuttamistyö ja edunvalvonta on strategiassa 2030 tunnistettu yhdistyksen tärkeimmäksi tehtäväksi ja sen kehittämiseen panostetaan erityisesti strategiakauden ajan.

Visionamme oikeudenmukaisesta yhteiskunnasta (ks luku 1) edellyttää seuraavien **strategisten tavoitteiden** edistämistä:

- Suomalainen lainsäädäntö huomioi sateenkaariperheet yhdenvertaisesti oikeuksissa, velvollisuuksissa ja etuuksissa
- Suomalainen yhteiskunta ja kulttuuri arvostavat kunkin perheen yksilöllistä perhe-elämää ja kaikkien toiveita lapsiperheellistymisestä
- Tosiasialliset perhesuhteet huomioidaan täysimääräisesti lainsäädännössä ja palvelujärjestelmässä
- Lainsäätäjä huomioi perheiden moninaisuuden aina uutta lakia säätäessään
- Jokaisen lapsen kasvua, perheen vanhemmuutta, vanhempien rakkaussuhteita ja perheen läheissuhteita tuetaan
- Tahattomasta lapsettomuudesta kärsiville tarjotaan mahdollisuuksia, tukea ja lohtua
- Lapsen oikeutta kaikkiin vanhempiinsa turvataan oikeudellisin ratkaisuin
- Työn ja perheen yhteensovittaminen ja hyvä arki on mahdollista myös sateenkaariperheille erilaisissa perhetilanteissa
- Julkisessa keskustelussa sateenkaariperheistä puhutaan asiallisesti
- Suomi on hyvä maa lapsiperheellistyä kaikille maassa asuville sateenkaari-ihmisille
- Sateenkaariperheet voivat liikkua vapaasti Euroopassa ja maailmalla
- Valtiovallalla on pitkäaikaista tutkimustietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja tarpeista
- Sateenkaariperheiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta seurataan ja edistetään koordinoitusti valtiovallan toimesta osana jatkuvaa ja hyvin resursoitua valtion seksuaali- ja sukupuolivähemmistöpolitiikkaa

2.1. Perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025

Yhdistyksen kevätkokous 2022 asetti yhdistykselle seuraavat perhepoliittiset tavoitteet. Tavoitteet perustuvat yhdistyksen strategiaan ja painopistealueeksi asetettiin useamman kuin kahden vanhemman sateenkaariperheet. Alla mainitut tavoitteet on eritelty tarkemmin ohjelmassa, joka löytyy yhdistyksen nettisivuilta.

Vanhemmuuden oikeudellinen vahvistaminen suojaa lapsen oikeutta kaikkiin vanhempiinsa

1. Lapselle tulee voida vahvistaa useampia kuin kaksi oikeudellista vanhempaa
2. Oikeudellinen vanhemmuus vahvistettava vanhempien sopimuksen perusteella
3. Vanhemmuus voitava vahvistaa perheen sisäisellä adoptiolla myös avioliiton ulkopuolella
4. Vanhemmuus tulee merkitä väestötietojärjestelmään sukupuolittamatta vanhemmuutena
5. Sateenkaariperheiden lapsen huollon ja tapaamisoikeuksien täysimääräiseksi turvaamiseksi lapsenhuoltolakia on päivitettävä

Sateenkaari-ihmisillä on yhdenvertaisia mahdollisuuksia perustaa lapsiperhe

6. Sukupuolivähemmistöjen hedelmällisyyttä ja perheellistymismahdollisuuksia on suojattava
7. Sijaissynnytysjärjestelyt on turvattava yhdenvertaisella, kotimaisella säätelyllä

8. Hedelmöityshoitojen aito yhdenvertaisuus ja resurssit on varmistettava
9. Adoptioyhteistyötä on etsittävä kv-toimijoiden kanssa, jotka sijoittavat lapsia sateenkaariperheisiin
10. Lastensuojelun kehitettävä ja edistettävä perhehoitoa sateenkaariperheissä

Sateenkaariperheiden lapsia ja vanhemmuutta tuetaan palveluissa ja sosiaaliturvassa

11. Lasten arkea kahdessa tai useammassa kodissa asuen on tuettava
12. Perhevapaita on korjattava tuoreeltaan, jotta perhevapaat tukisivat lapsen hoivaa kaikenlaisissa sateenkaariperheissä
13. Elatuslain ja elatustukilain uudistuksessa huomioitava perheiden moninaisuus, tosiasialliset perhesuhteet ja useamman kuin kahden vanhemman perheet
14. Perheenjäsenen kuoleman taloudellisia vaikutuksia on lievennettävä perhetilanteissa, joissa (kaikkia) perhesuhteita ei ole oikeudellisesti vahvistettu
15. Myös sateenkaari-ihmisiä on tuettava tahattomassa lapsettomuudessa
16. Työnantajien tuettava työn ja perheen yhteensovittamista myös sateenkaariperheissä
17. Perhepalveluiden on kohdattava kaikenlaiset sateenkaariperheet asiallisesti ja riittävään tietoon ja osaamiseen nojautuen
18. Opetussuunnitelmien ja oppimateriaalien sisällettävä tietoa perheiden moninaisuudesta

Sateenkaariperheet saavat turvaa Suomesta ja voivat liikkua vapaasti valtiosta toiseen

19. Sateenkaariperheiden vapaa liikkuvuus ja perhesuhteiden yhteinen tunnustaminen varmistettava Euroopan Unionin lainsäädännössä
20. Maahanmuutto- ja pakolaiskysymyksissä sateenkaariperheet huomioitava perheenä heidän oikeudellisista perhesuhteistaan riippumatta

Sateenkaaripolitiikkaa tehdään suunnitelmallisesti ja hyvin resursoidusti

21. Valtionhallinnon on luotava sateenkaaripoliittinen toimintaohjelma seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi
22. Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdenvertaisuussuunnitelmien ja lapsistrategioiden huomioitava sateenkaariperheet kattavasti

2.2. Vaikuttamistyön kohteet 2024

Vuonna 2024 vaikuttamistyötä priorisoi uudet perhepoliittiset tavoitteet 2022–2025, joiden painopisteenä on useamman kuin kahden vanhemman perheet. Vaikuttamistyötä haastaa hallitusohjelma, jossa ei ole mitään yhdistyksen tavoitteista. Huhtikuussa 2025 järjestetään kunta- ja aluevaalit.

Lue vaikuttamistyön ja vaikuttamisviestinnän kehittämisestä luvuissa 1. ja 6.1.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Haasteellisen hallitusohjelman aikana keskitytään:
  - lakihankkeiden sijaan muuhun käynnissä olevaan normityöskentelyyn (esimerkiksi hedelmöityshoitosuositus)
  - torjumaan lainsäädäntöön mahdollisesti tulevia heikennyksiä (seuraamalla aktiivisesti hallituksen esitysten vaikutuksia sateenkaarioikeuksiin)
  - nostamaan uusia asioita julkiseen keskusteluun
  - vaikuttamaan kuntien ja hyvinvointialueiden kautta (vaalit 2025)
  - alustamaan seuraavaa hallitusohjelmaa
  - vaikuttamaan palvelujärjestelmän osaamisen edistämiseen
  - tavoitteidemme syöttämiseen kansalaisaktivisteille
  - harkitsemaan voisiko jotain tavoitetta edistää kansalaisaloitteella

- Pyritään saamaan kutsu mukaan hallitusohjelman mainitseman väestöpoliittisen selonteon työstämiseen. Pidetään silmällä hallituksen toimenpiteitä vuoroasumiseen liittyen.
- Luodaan perhepoliittisen tavoiteohjelman vuosittainen toteuttamissuunnitelma
- Kehitetään avoimuusrekisteriin tarvittavat käytännöt
- Kunta- ja aluevaalit 2025
  - luodaan omat kunta- ja aluevaalitavoitteet
  - suunnitellaan oma vaalikampanja ja/tai osallistutaan kumppanien vaalikampanjoiden suunnitteluun tuottamalla kampanjoihin sisältöjä yhdistyksen tavoitteista
    - Monimuotoiset perheet -verkoston vaalikampanja
    - Setan koordinoima vaalikampanja
    - Lastensuojeluliiton koordinoiman verkoston Anna ääni lapselle -kampanja
- Useamman kuin kahden vanhemman perheet
  - Luodaan loppuvuodesta 2023 hankekohtainen vaikuttamisviestinnän suunnitelma, jota toteutetaan erityisen aktiivisesti ennen kumppanuusvanhemmuushankkeen päättymistä elokuussa 2024
  - Luodaan julkista ja poliittista tietoisuutta siitä, että joillain lapsilla on kahta useampia vanhempia
  - Tuotetaan lapsi- ja perhetoimijoille lisätietoa siitä, miksi on lapsen edun mukaista, että hänen kaikki vanhemmuussuhteensa vahvistetaan.
  - Tehdään konkreettisia esityksiä, miten säätelyyn liittyviä haasteita voidaan ratkaista esimerkiksi sosiaaliturvan, huoltoratkaisujen ja perintökysymysten osalta. Jatketaan tältä osin VN-teas-hankkeen työtä.
- Trans-, muun- ja intersukupuolisten vanhemmuus:
  - Seurataan translain toimeenpanoa ja ohjeistetaan perheitä uuden lain vaikutuksista ja tarjoamista mahdollisuuksista. 1.3.2024 voimaan vanhemmuusmerkintöjen korjaaminen.
  - Neuvotellaan hedelmöityshoitoklinikoiden ja transpolien kanssa hedelmöityshoitosten (mukaan lukien omien sukusolujen säilytys) saatavuudesta sekä riittävästä hedelmällisyysneuvonnasta
- Sijaissynnytyslaki:
  - Sijaissynnytysvaikuttamistyötä tehdään yhteistyössä kumppanien kanssa. Sateenkaariperheet ry on koordinoanut yhteistyöverkoston toimintaa.
  - Yhteistyökumppanien kanssa luodaan uusi suunnitelma, miten edistää sijaissynnytyslain edistymistä hallitusohjelman ulkopuolella.
  - Verkoston kanssa luotuja yksityiskohtaisia ratkaisuehdotuksia sijaissynnytysjärjestelyiden haasteiden ratkaisemiseksi viedään virkahenkilöiden, tutkijoiden ja päättäjien tietoon.
  - Tuodaan teemaa julkiseen keskusteluun eri tavoin.
- Yhdenvertaiset hedelmöityshoidot:
  - Seurataan vuoden 2023 lopulla todennäköisesti vahvistettavan hedelmöityshoitosuosituksen toimeenpanoa
  - Yhteistyössä Simpukka ry:n kanssa kerätään jäsenten kokemuksia vuonna 2020 alkaneista julkisista hedelmöityshoidoista. Viedään tietoa vaikeuksista suoraan julkisten klinikoiden henkilökunnalla säännöllisissä tapaamisissa.
  - Vaikutetaan, että julkisista hoidoista poistuisivat kohtuuttomat vaatimukset esimerkiksi seurustelemattomuudesta. Julkiset palvelut pitää saada käyttöön myös kumppanuusvanhemmuustilanteissa.
  - Harkitaan laajemman kyselyn tekemistä julkisista lahjasoluhoidoista yhteistyössä Simpukan kanssa.
  - Tuetaan julkisten klinikoiden lahjasolupankkien lahjoittaja-rekrytointia.
  - Yhdessä kumppanien kanssa luodaan poliittista painetta lisätä lapsettomuushoitosten resursseja hallitusohjelmakirjauksen hengessä.

- Tehdään jossain vaiheessa kyselyn adoptioalan ammattilaisille ja adoptiopolulla oleville sateenkaariperheille kokemuksista uuden lain soveltamisesta.
- Ollaan mukana ainakin seuraavissa palvelujärjestelmän kehittämishankkeissa: Sähköinen perhekeskus -toimintamallin rakentaminen, eropalveluiden kehittäminen, lapsen saaminen -oppaan kehittäminen (suomi.fi).

Monimuotoiset perheet -verkosto vaikuttamistyön tukena

Monimuotoiset perheet -verkosto koostuu kymmenestä perheiden monimuotoisuutta edustavasta järjestöstä. Sen tarkoituksena on tehdä perhepolitiikan ja -työn kehittämis- ja vaikuttamistyötä kymmenen itsenäisen järjestön laajana ja tiiviinä yhteistyönä. Toiminnan tavoitteena on tunnistaa järjestöjen kohderyhmiä yhdistäviä yhteisiä haasteita, etsiä niihin ratkaisuja ja viedä näitä ratkaisuja palveluiden ja lainsäädännön kehittäjien tietoisuuteen. Tavoitteena on, että yhteistoiminnan myötä syntyy uutta tietoa ja osaamista järjestöjen vaikuttamistyön keinoista ja mahdollisuuksista. Verkoston työ tukee merkittävällä tavalla osaa Sateenkaariperheet ry:n tavoitteista, joissa on yhtymäkohtia verkoston muiden kumppanien tavoitteisiin.

Verkoston toiminnalle on saatu STEAn kohdennettu avustus. Toimintaa hallinnoi Sateenkaariperheet ry. Verkostossa työskentelee kolme työntekijää. Toiminnalla on oma yksityiskohtainen toimintasuunnitelmansa, joka on tämän toimintasuunnitelman liitteenä 4.

2.3. Kansainvälinen vaikuttamistyö

Sateenkaariperheet ry on kansallinen toimija, jonka kohderyhmänä ovat Suomessa asuvat, Suomesta turvaa hakevat ja Suomessa asuvat liikkueensa ulkomailla. Yhdistys toimii kuitenkin kansainvälisesti, yhteistyökumppaneilta oppien ja muita solidaarisesti tukien. Jaamme hyviä käytäntöjämme, hyödynnämme ulkomaisia esimerkkejä ja yhdessä kumppaniemme kanssa ajamme yhteisiä tavoitteita sekä Euroopan Unionissa että globaalisti.

Sateenkaariperheiden osalta suurin kansainvälistymiseen liittyvä haaste on se, että perheenjäsenten väliset juridiset suhteet saattavat menettää merkityksen, kun perhe siirtyy maasta toiseen. Toinen merkittävä näkökulma ovat sateenkaariperheellisten pakolaisten oikeudet.

Yhdistyksen merkittävimpiä kansainvälisen vaikuttamistyön kumppaneita ovat eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen kattojärjestö **Nelfa**, kansainvälisen sateenkaariperhepäivän järjestö **IFED**, maailman hlti-järjestöjen kattojärjestö **ILGA** ja ennen kaikkea sen eurooppalainen osasto **ILGA-Eurooppa, TransgenderEurope**, kansalliset sateenkaariperhejärjestöt eri maissa, europarlamentaarikkojen LGBTI-Intergroup ja eurooppalaisten perhejärjestöjen kattojärjestö COFACE. Sateenkaariperheet ry on yksi Nelfan perustajajäsenistä. Myös kansainvälisen sateenkaariperhepäivän organisoinnissa yhdistys on ollut alusta asti mukana.

Tavoitteet:

- saada ideoita, tietoa ja hyviä käytäntöjä oman vaikuttamistyön kehittämiseen
- puututaan suomalaisten sateenkaariperheiden haasteisiin maamme rajojen ulkopuolella, ennen kaikkea vapaa liikkuvuus Euroopan Unionissa
- tuetaan eurooppalaista verkostoitumista, jotta voitaisiin yhdessä ratkaista yllä mainittuja yhteisiä haasteita
- käytetään kv-järjestöjä tukena kotimaisten vaikuttamistyön hankkeiden edistämisessä
- edistetään Suomeen saapuvien sateenkaariperheellisten pakolaisten asemaa

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Hallitus nimittää kv-työryhmän, joka voi esimerkiksi järjestää mielenosoituksia, tehdä blogikirjoituksia, edistää aktivismia ja hakea hankerahoituksia.

- Osallistutaan Nelfan, IFEDin, Ilgan ja Ilga-Euroopan vuosikokouksiin ja niiden yhteydessä järjestettäviin konferensseihin.
  - Nelfan vuosikokous maaliskuussa (harkitaan ehdokkaan nimeämistä Nelfan hallitukseen)
  - Ilga-Euroopan vuosikokouksessa lokakuussa osallistutaan asiantuntijapuheenvuoroilla Nelfan ja muiden tahojen järjestämiin työpajoihin.
  - IFEDin kanssa yhteistyössä järjestetään lapsiperheteemainen prekonferenssi Ilgan vuosikokoukseen.
- Yhdessä IFEDin ja muiden mantereiden sateenkaariperhejärjestöjen kanssa järjestetään toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.
- Tehdään kv-kumppaneiden kanssa yhteistä tiedonkeruuta ja tarvekartoitusta ennen kaikkea useamman vanhemman vanhemmuuteen, sukupuolitettuihin vanhemmuusmerkintöihin ja sijaissynnytykseen liittyen (esimerkiksi Ruotsi, Hollanti, Saksa)
- Tuetaan EU-komission esitystä perheoikeudellisten asiakirjojen yhteisestä tunnustamisesta jäsenmaissa ja viestitään siitä suomalaisille EU-päättäjille.
- Nostetaan perheteemoja esille kansainvälisissä hlbt-i-järjestöissä
- Vaikutetaan eurooppalaisten lapsi- ja perhejärjestöjen toimintaan myös kattojärjestöjemme Väestöliiton ja LSKL:n kautta
- Seurataan Suomesta turvapaikkaa hakevien sateenkaariperheiden tilanteita sekä maahanmuuttoviraston ja tuomioistuimien tekemiä päätöksiä. Seurataan ennen kaikkea tilannetta Venäjällä.

3. Ammatillisen työn kehittäminen

3.1. Koulutukset ammattilaisille

Yhdistyksen koulutuksissa, jotka on suunnattu lasten ja perheiden kanssa työtä tekeville ammattilaisille, tarjotaan ammattilaisille työkaluja kohdata sateenkaariperheitä palveluissa. Kohtaamisen lisäksi tarjotaan myös tietoa perheiden muodoista ja tilanteista. Kouluttamisesta vastaavat hankkeiden työntekijät omilla aihealueillaan, järjestön muu henkilökunta, palkkioperustaiset kouluttajat sekä yhteistyökumppanien kouluttajat. Koulutuksista peritään pääsääntöisesti palkkio.

Tavoitteet

Lisätään lasten ja perheiden parissa toimivien ammattilaisten tietoa ja osaamista sateenkaariperheiden kohtaamisesta ja perheiden erityishaasteista. Tavoitteena on myös kehittää kasvatus- ja opetusalan sekä sosiaali- ja terveysalan yksiköiden ja oppilaitosten toimintakulttuuria yhä moninaisuudelle avoimemmaksi. Tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuuden toteutumista ja lisätä sateenkaariperheissä elävien lasten ja aikuisten hyvinvointia.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Vastataan mahdollisuuksien mukaan kaikkiin ammatillista täydennyskoulutusta koskeviin koulutuspyyntöihin. Koulutusten markkinointia ryhdytään harkitsemaan osana markkinointiviestinnän kehittämistyötä, jos perhevalmentaja saadaan vakinaistettua
- Erityisiä kohderyhmiä ovat neuvoloiden (vanhemmuuslaki), lastensuojelun (adoptio ja perhehoito) ja lapsettomuusklonikoiden (lahjasoluhoidot julkisilla) ammattilaiset sekä lastenvalvojat (huoltolain toimeenpano).
- Osallistutaan ammattilaisille suunnatuille messuille ja asiantuntijapäiville joko yhdistyksen omalla pöydällä tai monimuotoiset perheet -verkoston yhteisellä pöydällä, resurssien mukaan.

3.2. Koulutusmateriaalit ammattilaisille

Yhdistys julkaisee kohdennettua tietoa sateenkaariperheistä eri ammattiryhmille ja eri elämäntilanteisiin liittyen. Osa julkaisuista puhuttelee suoraan ammattilaisia. Myös seuraavassa luvussa 4.1. luetellut perheille suunnatut julkaisut palvelevat perheiden kanssa työtä tekeviä ammattilaisia. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

Tavoitteet

Tarjotaan mahdollisimman monipuolista tietoa sateenkaariperheiden hyvinvoinnista ja elämäntilanteista tavalla, joka on helposti ymmärrettävä ja samaistuttava.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Vuonna 2024 ei ole juurikaan resurssia tuottaa neuvontamateriaalia. Vuonna 2025 panostetaan tähän, jos saadaan perhevalmentaja vakinaistettua.
- Koulutussisältöjä ja -dioja päivitetään resurssien mukaan.
- Uusintapainoksia olemassa olevista oppaista julkaistaan tarvittaessa. Samalla ulkoasu ja sisältö päivitetään.

4. Neuvonta ja valmennus

4.1. Neuvonta- ja tukimateriaalit perheille ja perhettä suunnitteleville

Yhdistys julkaisee tieto- ja tukimateriaaleja kohdennetusti eri perhemuodoille ja eri perhetilanteisiin. Materiaalit tarjoavat sekä tietoa lainsäädännöstä, perhebyrokratiasta, perheellistymistavoista ja palveluista että tukea ja ideoita kehittää perheiden valmiuksia kohdata erilaisia perhetilanteita. Julkaisut voivat olla sähköisiä tai perinteisiä.

Tavoitteet

- Huomioidaan eri perhemuotojen, perhetilanteiden ja vähemmistöryhmien tiedon ja tuen tarpeet
- Perustetaan julkaistava materiaali selvitettyyn tietoon ja tarpeeseen (ks. luku 7.2.)

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Vuonna 2024 ei ole juurikaan resurssia tuottaa neuvontamateriaalia. Vuonna 2025 panostetaan tähän, jos saadaan perhevalmentaja vakinaistettua.
- Kartoitetaan, mitä uusia materiaaleja tarvitaan sukupuolivähemmistöjen lapsiperheellistymisestä ja vanhemmuudesta Sateenkaariperheille.
- Analysoidaan, mitkä neuvontamateriaaleista olisi kiireellisintä saada käännettyä ja mille kielille olennaisinta.
- Uusintapainoksia olemassa olevista oppaista uudella visuaalisella ilmeellä tarpeen mukaan
- Muunsukupuolisten odotusoppaan suomentaminen ja julkaiseminen
- Katso myös verkkosivujen neuvontasisältöjen kehittämisestä luku 7.1. Viestintä.

4.2. Neuvontapalvelu

Iso osa perhelainsäädäntöä ja palvelujärjestelmää ei edelleenkään huomioi sateenkaariperheitä, mikä aiheuttaa arjen vastoinikäymisiä perheille. Tähän haasteeseen Sateenkaariperheiden neuvontapalvelu pyrkii vastaamaan. Neuvonta on byrokraattis-käytännöllistä neuvontaa, ei psykososiaalista tukea. Myöskään varsinaiseen juridiseen neuvontaan ei yhdistyksellä ole osaamista eikä resursseja. Perhesuhdekeskus tarjoaa psykososiaalista tukea perhesuhteiden tueksi erityisen haastavissa perhetilanteissa (ks liite 2).

Neuvontaa toteuttaa ennen kaikkea perhevalmentaja. Hänen lisäksi neuvontatehtävää toteuttavat muut työntekijät. Lisäksi paikallistiimien merkitys neuvojina paikallisessa toiminnassa on korvaamaton. Neuvoa hakevat perheiden lisäksi opiskelijat, perheiden läheiset, ammattilaiset ja toimittajat.

Tavoitteet:

Sateenkaariperheillä ja sellaista suunnittelevilla on mahdollisuus saada neuvoja niitä kaivatessaan. Perheet saavat tukea elämäntilanteisiin ja muutoksiin liittyviin haasteisiin ja heitä ohjataan tarvittaessa psykososiaalisen tuen piiriin. Lasta suunnittelevat ja tuoreet perheet saavat luotettavaa tietoa ja ohjeita byrokratian kiemuroihin ja lasten saamiseen liittyen.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Puhelinpalvelu kaksi kertaa viikossa (toinen aamulla ja toinen lounasaikaan)
- Sähköpostineuvonnasta saa kirjallisen vastauksen viikon kuluessa
- Verkkosivuille rakennetaan usein kysytyt kysymykset –osio
- Palvelusta tiedotetaan myös englanniksi
- Muutaman kerran vuodessa toteutettavana neuvontapäivänä on kenellä tahansa mahdollisuus varata aika henkilökohtaiseen neuvontaan kasvotusten tai videoyhteyden avulla.
- Kumppanuusvanhempien ennalta ehkäisevää henkilökohtaista neuvontaa tehdään osana kumppanuusvanhemmuushanketta (ks. liite 3)

4.3. Perhevalmennus

Kaikille lasta suunnitteleville ja lasta odottaville perheille suunnattu Sateenkaariperheiden perhevalmennus toteutetaan kaksi kertaa vuodessa joko viikonloppukurssina (pe-su) Helsingissä (syksyisin) tai verkkokurssina (keväisin) viiden luennon sarjana viitenä peräkkäisenä viikkona arki-iltoisin. Verkkokurssseille on helppo osallistua mistä päin Suomea tahansa ja niiden tavoitteena onkin tavoittaa ihmisiä, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua lähiopetuksena tapahtuville viikonloppukurssseille. Viikonloppukurssit järjestetään toistaiseksi Helsingissä, koska muualla ei vielä ole ollut riittävää kysyntää. Kouluttajina toimivat yhdistyksen työntekijät, mahdolliset muut asiantuntijat ja sateenkaariperheelliset kokemuskouluttajat. Sateenkaariperheiden perhevalmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta.

Perhevalmennus (20 oppituntia) tarjoaa tietoa erityisesti sateenkaariperheiden lapsiperheellistymiseen liittyvistä erityiskysymyksistä, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja huomiotavia asioita etuuksien haussa sekä syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden aikuisten välisiä suhteita, suunnitelmia ja sopimuksia jne. Valmennus on osa yhdistyksen neuvontatehtävää, sekä merkittävä vertaistuen foorumi. Sateenkaariperheiden perhevalmennus tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii vahvana vertaistuen paikkana sekä mahdollisuutena muodostaa vertaisverkostoja.

Perhevalmennusta, sen muotoja ja sisältöjä kehitetään aktiivisesti ja jatkuvasti osallistujilta saamamme palautteen mukaan. Jokaisen kurssin ja luentojen painopisteet määräytyvät osallistujien perhetilanteiden ja toiveiden mukaan.

Tavoitteet:

- Tarjotaan ajanmukaista tietoa byrokratiasta selviämiseen
- Tuetaan ongelmien ennaltaehkäisyä
- Kiinnitetään tulevien vanhempien huomiota rakkaussuhdehyvinvoinnin merkitykseen
- Tarjotaan mahdollisuus muodostaa vertaisverkostoja ja saada vertaistukea

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Toteutetaan yksi viiden peräkkäisen arki-illan verkkokurssi keväällä
- Toteutetaan yksi viikonloppukurssi Helsingissä syksyllä

4.4. Kumppanuusvanhempien ennakkovalmennus

Kumppanuusvanhemmuutta harkitseville tarjottava ennakkovalmennus toteutetaan vuonna 2024 aikana kumppanuusvanhemmuushankkeen osana, katso liite 2.

4.5. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet

Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus kysyä asiantuntijalta. Tilaisuuksissa on mahdollista tutustua muihin lasta suunnitteleviin ja vanhemmuuskumppaneita etsiviin. Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat ikään kuin sateenkaariperheiden perhevalmennuksen tiivistelmiä. Osallistujia rohkaistaankin osallistumaan seuraavaksi perhevalmennukseen.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että kaikilla lapsiperheellistymisestä kiinnostuneilla on saatavilla asiallista tietoa perheellistymisen vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista. Pyritään siihen, että paikalliset vapaaehtoiset rohkaistuvat itse järjestämään tilaisuuksia.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Kannustetaan ja tuetaan vapaaehtoisia järjestämään tilaisuuksia 3-4 kaupungissa, etenkin priden aikaan. Vapaaehtoisia on koulutettu viimeksi vuosina 2018 ja 2022.
- Vertaistoiminnan koordinaattori ja perhevalmentaja järjestävät vuoden aikana verkossa vähintään kolme Miten lapsia tehdään -tilaisuutta, joista yksi Helsinki Pride -viikon aikana, ja toinen TransHelsinki -tapahtumaviikolla transihmisille suunnatun Miten transihmiset tekee lapsia? -tilaisuuden ja kolmas alkuvuodesta teemalla Miten kumppanuusperheisiin tehdään lapsia.
- Vertaistoiminnan koordinaattori voi järjestää tapahtuman vieraillessaan muutoin paikkakunnalla.
- Jokaisen tilaisuuden jälkeen pyritään kasaamaan osallistujista oma Alkutaipale-ryhmä, johon osallistuu lasta suunnittelevia, odottavia ja lapsen juuri saaneita.
- Tarjotaan alkutaipaleryhmäläisille mahdollisuutta osallistua sateenkaariperheiden perhevalmennukseen.
- Hyödynnetään paikallisten perheiden innokkuutta olla tilaisuuksissa mukana kokemuskouluttajina.

5. Vertais- ja vapaaehtoistoiminta

Sateenkaariperheille toteutettavan vertaistoiminnan tavoitteena on mahdollistaa ja tarjota kaikille sateenkaariperheille ja siitä haaveileville tapaamisia ja kohtauspaiikkoja, jossa voi tavata vertaisia sekä saada tukea omassa elämäntilanteessaan turvallisessa ympäristössä. Toiminnassa kaikki sateenkaarivanhemmat ja heidän lapsensa sekä kaikki sateenkaarinuoret ja -aikuiset lapsiperhetoiveineen ja -haaveineen voivat iloita ja olla ylpeitä itsestään, omasta perheestään ja läheisistään.

Sateenkaariperheiden vertaistoimintaa toteutetaan sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla vertaistoiminnan koordinaattorin, muiden työntekijöiden sekä erityisesti vapaaehtoisten toimesta. Vertaistoiminnasta vastaa vertaistoiminnan koordinaattori. Paikallistoiminta on vapaaehtoisista

koostuvien paikallistiimien suunnittelemaa ja toteuttamaa vertaistoimintaa. Vertaistoimintaa kehitetään vuonna 2024 yhdistyksen strategian 2030 sekä toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti.

Vuositeema 2024–2025 vaikuttamistyö ja edunvalvonta

Vuositeeman mukaisesti kehitetään vaikuttamistyön näkökulmaa vapaaehtoistoiminnassa, joskin teema ei vaikuta vertaistoiminnan kehittämiseen niin voimakkaasti kuin edeltävä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vuositeema (jonka toimenpiteiden juurruttamista jatketaan toimintaan). Vaikuttamistyön näkökulmaa nostetaan esiin esimerkiksi vapaaehtoisten aktivismikoulutuksen kautta. Lue enemmän vuositeemasta luvussa 1.

5.1. Toimintaa eri kohderyhmille

Toiminnassa huomioidaan erityisesti sateenkaari-ihmisten moninaiset perhe-, suhde- ja vanhemmuuden muodot. Vertaistoiminnassa pyritään tunnistamaan vähemmistön vähemmistöjä ja sateenkaariperheyden polulla sellaisia kohtia, joissa tarvitaan erityisesti tukea. Tarjotaan tukea syrjintää ja ymmärtämättömyyttä kohtaaville sekä erityisen haavoittuvassa asemassa oleville perheille ja perheenjäsenille.

Erityisryhmiksi voidaan tunnistaa esimerkiksi sukupuoleltaan moninaiset vanhemmat perheineen, miehet ja transmaskuliinit perheineen, uusperheet, sijaisperheet, polyperheet, lahjasoluperheet, yhden vanhemman perheet, lapsettomat, lapsikuolemaperheet, adoptioperheet, kahden tai useamman kulttuurin perheet ja myöhäisheränneet. (Kumppanuusvanhemmille suunnattu toiminta liitteessä 2.)

Vertaistoimintaa erityisryhmille kehitetään erityisesti valtakunnallisessa toiminnassa työntekijöiden johdolla. Pyritään nostamaan esiin erityisen haavoittuvassa asemassa olevien tarpeita ja tukea vapaaehtoisia heille suunnatun vertaistoiminnan järjestämisessä erityisesti paikallistoiminnassa. Kohderyhmän intersektionaalisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota kaikessa vertaistoiminnassa. Innostetaan erityisryhmiin kuuluvia toimimaan vapaaehtoisena.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Vertaistoiminnan turvallisuutta ja inklusiivisuutta kaikille kohderyhmille kehitetään jatkuvasti
- Uusia toimintamuotoja kehitetään ja kokeillaan erityisesti työntekijävetoisesti (myös yhteistyökumppanien kanssa)
- Jalkautetaan sateenkaariperheen polku -malli vertaistoimintaan
- Turvallisemman tilan periaatteiden juurruttamista jatketaan kaikessa toiminnassa
- Moninaisuus vertaistoiminnassa
  - Tehdään vapaaehtoisten täsmärekytointia uusille alueille ja tietyille kohderyhmille (esim. sukupuolivähemmistöille) suunnattuun toimintaan
  - Kannustetaan vapaaehtoisia järjestämään eri kohderyhmille suunnattua vertaistoimintaa
  - Perheleireillä järjestetään vaihteleville kohderyhmille omia vertaiskeskusteluryhmiä ja koululaisille oma leiriohjelma
  - Tuetaan muun kuin suomenkielisen vertaistoiminnan aloittamista ja jatkamista Sateenkaariperheissä vapaaehtoistilanteen mukaan
  - Perhekahviloita ja avoimia perhetapaamisia ohjataan toteuttamaan monikielisinä vapaaehtoisten kielitaidon sen mahdollistaessa ja kiinnitetään tähän huomiota myös tapahtumaviestinnässä
- Esteettömyys ja saavutettavuus
  - Pyritään järjestämään paikallisia tapahtumia ja tapaamisia enenevässä määrin esteettömissä tiloissa aina kun mahdollista
  - Jatketaan vapaaehtoisten kouluttamista esteettömyydestä ja eri kohderyhmien huomioimisesta

- Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota tapahtumaviestinnässä
- Tapahtumien ilmoittautumisten yhteydessä järjestelmällisesti kohta, jossa voi kertoa mukautustarpeistaan osallistumisen mahdollistamiseksi

5.2. Valtakunnallinen vertaistoiminta

Valtakunnallista vertaistoimintaa vuonna 2024 on työntekijöiden koordinoima ja yhdessä vapaaehtoisten kanssa suunnittelema ja toteuttama leirimuotoinen toiminta. Valtakunnallisessa vertaistoinnissa pyritään varmistamaan kaikille mahdollisuus osallistua toimintaan asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Leirimuotoinen vertaistoiminta

Työntekijöiden organisoimien perheleirien suunnittelusta ja järjestelyistä vastaa vertaistoinnin koordinaattori. Ohjelmasta ja toteutuksesta vastaa lisäksi vapaaehtoisista (usein leiriläisistä) koostuva leiritiimi ja lastenohjaajat/-hoitajat. Muut leirit toteutetaan täysin vapaaehtoisten toimesta.

Järjestetään yksi työntekijöiden organisoima valtakunnallinen perheleiri. Kesän perheleirille voivat osallistua kaikenlaiset sateenkaariperheet. Leiripaikkoja ja niiden sijainteja vaihdellaan vuosittain, joilla pyritään varmistamaan perheille mahdollisimman tasavertainen asema leirimatkojen pituuden suhteen. Leirijärjestelyissä ja vertaistukeen painottuvassa ohjelmassa otetaan perheiden sosiaaliset, terveydelliset tai muut erityistarpeet huomioon.

Työntekijävetoisten perheleirien lisäksi valtakunnallista leiritoimintaa järjestää myös vapaaehtoiset ja paikallistiimit. Vertaistoimintaa on vuosien varrella toteutettu eri perhemuodoille suunnattujen perheleirien, koululaisleirien ja aikuisten oman viikonlopputoiminnan muodossa. Myös paikallistiimit järjestävät omia alueellisia perheleirejä, joista osa on valtakunnallisia eli niihin voi osallistua asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Tavoitteet:

- Tuetaan vanhempien jaksamista, vanhemmuutta ja parisuhdetta
- Vahvistetaan perheenjäsenten perheidentiteettiä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta
- Huomioidaan monenlaiset erityisryhmät ja monenlaiset tarpeet
- Järjestetään leirejä eri puolella Suomea
- Pidetään leirien osallistumismaksut kaikkien perheiden mahdollisuuksien rajoissa
- Jokaisella leirillä on ryhmä- tai muuta vertaistuen ohjattua tukitoimintaa

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Pyritään madaltamaan erityisryhmien (ks. luku 5.1) kynnystä osallistua perheleireille
- Leireillä on nimetty yhdenvertaisuusvastaava leirin ajaksi
- Leirien esteettömyyteen ja saavutettavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota leirijärjestelyissä, leiripaikkojen valinnassa, mainonnassa ja ohjelmassa
- Luodaan turvallisuussuunnitelmamalli leirimuotoiseen toimintaan ja toteutetaan sellainen vähintään kesän perheleirillä
- Perheleirille järjestetään oma ohjelma koululaisille

Vuonna 2024 toteutetaan 10 leiriä, joilla tavoitetaan seuraava määrä leiriläisiä (yhteensä n. 320):

- Perheleiri Kymenlaaksossa 100 henkilöä (työntekijäjohtoinen)
- Turun seudun perheleiri 30 henkilöä (Turun paikallistiimi)
- Oulun seudun perheleiri 30 henkilöä (Oulun paikallistiimi)
- Pääkaupunkiseudun risteily-leiri 30 henkilöä (Helsingin paikallistiimi) Perheleiri kesällä Pirkanmaalla 30 leiriläistä (Tampereen paikallistiimi)
- Uusperheiden aikuisten vertaistuellinen viikonloppu 12 henkilöä (Turun paikallistiimi)
- Aikuisten vertaistuellinen vaellus 12 henkilöä

- Aikuisten vertaistuellinen viikonloppuretki 12 henkilöä
- Teinien vanhempien vertaisviikonloppu pääkaupunkiseudulla 12 henkilöä (Helsingin paikallistiimi)
- Isäleiri pääkaupunkiseudulla 12 henkilöä (Helsingin paikallistiimi)
- Aikuisten vertaistuellinen vapaaviikonloppu Pirkanmaalla 12 henkilöä (Tampereen paikallistiimi)
- Aikuisten vertaistuellinen vapaaviikonloppu Lapissa 12 henkilöä (Rovaniemen paikallistiimi)
- Myöhäisheräneiden vertaistuellinen viikonloppu 12 henkilöä (Helsingin paikallistiimi)

Vertaistoiminta verkossa

Verkkovertaistoimintaa ei aktiivisesti kehitetä vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Kysyntää verkkovertaistoiminnalle toisinaan on, joten pysytään hereillä käynnistämään toiminta mikäli tarvetta ilmenee.

Verkossa järjestettävä vertaistoiminta tarjoaa mahdollisuuden saada ja antaa vertaistukea maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Verkkovertaistoiminnalla voidaan tavoittaa ne ihmiset, jotka asuvat kaukana suurista kaupungeista ja sateenkaariperhetapaamisista tai eivät koe kasvokkain tapahtuvia tapaamisia ja ryhmiä omakseen tai muusta syystä jäisivät vaille vertaiskeskusteluja. Verkkovertaistoiminnalla voidaan madaltaa kynnystä osallistua yhdistyksen toimintaan ja houkutella osallistujia myös kasvokkain tapahtuvaan toimintaan.

Verkkovertaistoiminnan muotoja ovat vertaisryhmät, verkkoluennot ja vertaisillat, ryhmächatit ja verkkopalvelut Hyvä Kysymys -sivustolla sekä sosiaalisen median yhteisöt:

Vertaisryhmät ovat verkkotapaamisia, jotka toteutetaan videotapaamisalustoilla (Zoom, Teams, jne.). Ryhmät toimivat niin sanotun avoimen tai suljetun ryhmän periaatteilla. Tapaamisia ohjaa vertaisohjaaja ja ne ovat teemoitettua keskustelun tueksi. Vertaisryhmiä voi olla joko kaikenlaisille sateenkaariperheille suunnatut tai esimerkiksi perhetyypin mukaan suunnatut ryhmät.

Verkkoluennot ovat erityisryhmille kohdennettuja verkkoluentoja, joissa käsitellään tiettyjä teemoja, jaetaan tietoa ja kokemuksia sateenkaariperheellisyteen liittyen. **Vertaisillat** ovat tietyille kohderyhmälle rajattuja ammattilaisten ohjaamia keskustelutilaisuuksia. Verkkoluennon ja vertaisillan voidaan yhdistää samaan tapahtumaan tai järjestää ominaan.

Vertaisryhmächatit ovat ryhmämuotoisia reaaliaikaisesti kirjoitettuja keskusteluja.

Sateenkaariperheiden ryhmächatit on suunnattu sateenkaariperheille ja -suunnittelijoille. Keskustelua käydään nimimerkin turvin määrääjän. Keskustelua ohjaavat ja tarvittaessa moderoivat koulutetut vertaisohjaajat. Ryhmächatteja voidaan teemoittaa esimerkiksi perhemuodon tai erityisryhmän mukaan. Ryhmächatit järjestetään Väestöliiton ylläpitämällä Hyvä kysymys -verkkoalustalla. Muita sateenkaariperheille suunnattuja **verkkopalveluja** Hyvä kysymys -sivustolla ovat esimerkiksi artikkelit, verkkoluennot, neuvonta ja tukipalveluita, podcastit, vertaisryhmiä ja verkkokursseja.

Sosiaalinen media tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia paitsi yhdistyksen viestintään myös vertaistukeen. Sateenkaariperheille ja -perhettä suunnitteleville on useita Facebook-ryhmiä, joista yhdistys pitää listaa verkkosivuilla. Suurin osa ryhmistä on vapaaehtoisten (vertaisten) perustamia ja ylläpitämiä. Paikallistiimit ylläpitävät myös omia alueellisia suljettuja tai avoimia Facebook- ja WhatsApp-ryhmiä sekä sähköpostijakelulistoja alueensa sateenkaariperheille.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Vapaaehtoisresursseista ja kysynnästä riippuen voidaan toteuttaa vertaisryhmiä tai vertaisryhmächatteja
- Toteutetaan yksi tai kaksi verkkoluentoa ja vertaisillaa erityiskohderyhmille yhteistyössä muiden järjestöjen/ammattilaisten kanssa
- Ylläpidetään listausta sosiaalisen median yhteisöistä verkkosivulla

5.3. Paikallinen vertaistoiminta

Vapaaehtoistyöntekijät muodostavat alueellisia ryhmiä eli paikallistiimejä, jotka suunnittelevat ja toteuttavat valtaosan yhdistyksen vertaistoiminnasta. Paikallinen vertaistoiminta muotoutuu etenkin tekijöidensä, mutta myös osallistujiensa kaltaiseksi. Paikallistiimeille ja vapaaehtoisille tarjotaan koulutusta, ideoita ja tukea sekä ohjataan vuositeeman, strategian ja muiden tärkeiden painotusten huomioimiseen toiminnassa. Paikallistiimien toimintaa ohjaa paikallistiimin hallinnon vuosikello, paikallistoiminnan tavoitteet ja kriteerit määrärahojen jakoon sekä muut yhdistyksen säännöt, strategia ja suunnitelmat.

Vuonna 2024 paikallistiimejä toimii seuraavilla alueilla/paikkakunnilla aakkosjärjestyksessä (suluissa tiimit joiden toiminnan toteutuminen epävarmaa):

- Helsinki/pääkaupunkiseutu
- Häme
- (Joensuu)
- (Jyväskylä)
- Keski-Uusimaa
- (Kokkola)
- Kuopio
- (Kymenlaakso)
- (Lappeenranta)
- Länsi-Pirkanmaa
- Oulu
- (Porvoo)
- Rovaniemi
- Tampere
- Turku

Paikallistiimien tarkemmat suunnitelmat vuodelle 2024 liitteessä 1

Ohjattu vertaistoiminta voi olla keskustelevaa (esim. vertaisryhmät), toiminnallista (esim. teemaillat ja retket), vapaamuotoista oleskelua (esim. perhekahvilat), suljettua (osallistujat sitoutuvat toimintaan tietyksi ajaksi) tai avointa (mukaan voi tulla uusia osallistujia milloin vain). Sateenkaariperheiden paikallisen vertaistoiminnan voi karkeasti jaotella perheille, alle kouluikäisille, kouluikäisille ja aikuisille suunnattuun toimintaan sekä kulttuuriseen ja yhteisölliseen toimintaan.

Perheille suunnattu toiminta

Perheille suunnattua toimintaa ovat esimerkiksi perhetapaamiset, perhekahvilat, retket ja leirimuotoinen toiminta. Toiminnassa ominaista on, että se tarjoaa lapsille leikkiseuraa ja oman perheen näkyväksi ja hyväksytyksi tulemisen kokemuksia sekä aikuisille mahdollisuuksia saada vertaistukea. Perhetapaamiset ja perhekahvilat ovat matalan kynnyksen tapahtumia, joihin on helppo osallistua ja sitä kautta uskaltautua mukaan myös muuhun yhdistyksen toimintaan. Perhekahvilat ja -tapaamiset voivat olla suunnattu tietyille kohderyhmälle, kuten sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila, polyperhekahvila, kumppanuusvanhemmuusperhekahvila, *family club* ja *tvåspråkiga familjecafé*.

Alle kouluikäisille suunnattu toiminta

Alle kouluikäisille suunnattua toimintaa ovat esimerkiksi leikkipuistotapaamiset, satuhetket, taaperotapaamiset ja lastentuokiot. Lapset osallistuvat toimintaan vanhempiensa kanssa ja toiminnan tavoitteena voi olla paitsi lapsille elämysten ja omien ikätoverien kanssa kohtaaminen

myös lapsen ja vanhemman vuorovaikutussuhdetta vahvistavat elementit. Osassa perhetapaamisista on omaa ohjelmaa aikuisille ja lapsille.

Kouluikäisille suunnattu toiminta

Kouluikäisille suunnattua toimintaa ovat esimerkiksi toiminnalliset ja vertaistuelliset koululaistapaamiset, koululaisleirit ja retket. Koululaiset ovat tervetulleita kaikkiin perhetapaamisiin siinä missä pienemmätkin, mutta koululaisten toiminnassa huomio kiinnitetään kouluikäisten erilaisiin tarpeisiin leikki-ikäisiin nähden. Toiminnassa tunnustetaan, että vertaiskokemukset saman ikäisten kanssa ovat erityisen tärkeitä oman identiteetin rakentamisessa. Toiminnalla tuetaan myös kouluikäisten ja vanhempien keskinäisiä suhteita. Osa toiminnasta on suunnattu ainoastaan koululaisille, mutta useimmat koululaisten perheille, joten myös vanhemmat ja pikkusisarukset ovat tervetulleita. Pääkohderyhmänä 7-17-vuotiaat.

Aikuisille suunnattu toiminta

Aikuisille suunnattua toimintaa ovat esimerkiksi alkutaival-tapaamiset, vertaisryhmät, aikuisten retket ja leirimuotoinen toiminta ja teemaillat. Aikuisille suunnatussa toiminnassa tunnustetaan erityisesti eri kohderyhmät. Alkutaival-toiminta on tarkoitettu perheellistymistä suunnitteleville, haaveilijoille sekä jo lasta odottaville ja vauva-arkea eläville. Erilaisia vertaisryhmiä on mm. sateenkaarevat isyys, sosiaaliset vanhemmat, yhden vanhemman perheet, myöhäisheränneet, sukupuoleltaan moninaiset vanhemmat, uusperheiden tapaamiset.

Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta

Paikallistiimit osallistuvat alueillaan erilaisiin kulttuuritapahtumiin ja teemapäiviin tai -viikkoihin järjestämällä näihin liittyviä tapaamisia ja tapahtumia. Osa vapaaehtoisista tekee myös paikallista vaikuttamistyötä, kuten kouluttaa opiskelijoita ja ammattilaisia tai vierailee kouluissa ja yhteisöissä. Paikallistiimit tekevät usein myös läheistä yhteistyötä alueen muiden perhetoimijoiden ja -palveluiden tai esimerkiksi nuorisotyön kanssa.

Kansainvälistä sateenkaariperhepäivää (IFED eli International Family Equality Day) vietetään aina toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina samanaikaisesti kymmenissä maissa ympäri maailman. Teemapäivänä järjestetään sateenkaariperhetapahtumia sadoissa kaupungeissa kaikilla mantereilla. Päivä toimii tutustumisen väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä.

Pridet ovat suosittuja tapahtumia, jotka keräävät suuren osallistujamäärän tapahtumillaan ja tuo näkyvyyttä yhdistykselle. Paikallisten Setojen ja Pride-organisaatioiden toimesta tiedotus tavoittaa sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet Sateenkaariperheet ry:n viestinnän ulottumattomissa. Perheille suunnatut tapahtumat tuovat uusia osallistujia etenkin paikallistoiminnan piiriin. Pride-tapahtumat toimivat matalan kynnyksen tutumisväylinä ja uuden toiminnan lanseeraaminen Prideilla voi auttaa kohderyhmän löytämisessä. Esittelypöydät ja -teltat sekä lapsettomille suunnatut tilaisuudet lisäävät yhdistyksen näkyvyyttä lapsettomalle sateenkaarikansalle (ja muulle yleisölle) helpottaen heidän löytämistään yhdistyksen tarjoaman vertaistuen ja palveluiden pariin. Esimerkkejä Pride-ohjelmasta ovat Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet, perhepiknikit, kulkueblokki (lastenvaunuilla), vertaisryhmät ja -tapaamiset sekä perheretket.

TransHelsinki on sukupuolen moninaisuutta juhlistava teemaviikko, joka sijoittuu perinteisesti 20.11. vietettävän kansainvälisen transmuistopäivän (TDOR eli Transgender Day Of Remembrance) ympärille. Samana päivänä on myös lapsen oikeuksien päivä. Viikon perheille suunnattuun ohjelmaan voi kuulua esimerkiksi perhetapaaminen, sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila, verkkoluento- tai vertaisilta ja Miten transihmiset tekee lapsia? -tilaisuus.

Tavoitteet:

- IFED ja Pride-tapahtumia järjestetään mahdollisimman monella paikkakunnalla

- Yhä useampi tulee tietoiseksi yhdistyksen olemassaolosta ja löytää sen palveluiden ja toiminnan pariin
- Paikallistiimit hyödyntävät monipuolisesti alueensa yhteistyöverkostoja
- Paikallistiimejä ja vapaaehtoisia motivoidaan ottamaan vastuuta oman alueensa ammattilaisten ja opiskelijoiden kouluttamisesta ja vaikuttamistyöstä
- Paikallismedia huomioi tapahtumat

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Tiedotetaan tapahtumista hyvissä ajoin tapahtumakalenterissa ja kunkin paikkakunnan tiedotuskanavilla
- Pride-tapahtumien perheille suunnatusta ohjelmasta kootaan verkkosivuille ja tapahtumaviestintään tietoa sekä jatketaan vuonna 2022 lanseeratun #PerhePride -tunnisteen käyttöä (työntekijät)
- Innostetaan paikalliset järjestämään sateenkaariperhepäivän tapahtumia ja järjestämään Pride-tapahtumissa perheohjelmaa sekä osallistumaan yhdistyksen esittelypöydällä/-teltalla päätapahtumiin
- Nimetään kansainvälistä sateenkaariperhepäivää edeltävä viikko sateenkaariperheviikoksi, jona aikana lisätään sateenkaariperhetietoisuutta viestintäkampanjoiden avulla (työntekijät, ks. kohta 7.1.)
- Koulutetut vapaaehtoiset järjestävät Miten lapsia tehdään? -tilaisuuksia Pride-tapahtumien yhteydessä 3-4 paikkakunnalla
- Helsingin paikallistiimi järjestää TransHelsinki -viikolla perhetapaamisen. Työntekijävetoisesti järjestetään Miten transihmiset tekevät lapsia -tilaisuuden

5.4. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Vertaistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen on yksi järjestön keskeisistä tavoitteista. Kehittämistyötä tehdään suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti yhdistyksen strategian mukaisesti. Vertaistoimintaa kehitetään paitsi työntekijöiden toimesta myös vapaaehtoisten kanssa ja erityisesti vapaaehtoisille. Vertaistoiminnan kehittämisestä vastaa vertaistoiminnan koordinaattori.

Vapaaehtoiset toimivat yhdistyksen vertaistoiminnassa erilaisilla vapaaehtoistyön tasoilla, eri aikaresursseilla ja erilaisista motiiveista lähtöisin. Vapaaehtoiset toimivat yhdistyksessä useimmiten paikallisessa toiminnassa paikallistiimeissä tai valtakunnallisessa toiminnassa verkkotiimeissä, leiritiimeissä, kokemuskouluttajina ja lastenohjaajina/-hoitajina. Vapaaehtoistoiminnan avulla voidaan tarjota sellaisia erityisiä toimintamuotoja ja vertaistukea, joita muutoin ei olisi mahdollista tarjota. Vapaaehtoiset ovat myös hyvin erilaisia taidoiltaan ja tiedoiltaan. Vapaaehtoisten tukeminen, kannustaminen ja kouluttaminen näyttelevät tärkeää roolia heidän jaksamisensa ja motivaation ylläpitämisessä ja on sitä kautta vertaistoiminnan kehittämisen tärkeimpiä tehtäviä.

Tavoitteet:

- Suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa vapaaehtoistoiminnan näkökulmasta
- Taata vapaaehtoisten oikeuksien toteutuminen
- Pitää yllä vapaaehtoisrekisteriä
- Varata vapaaehtoistoimintaan riittävät resurssit
- Ottaa vastaan vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneet ja pyrkiä etsimään heille heidän taitojensa mukaisia tehtäviä sekä innostamaan heitä mukaan vartaistoiminnan kehittämiseen
- Tarjota vapaaehtoisille tehtävässä tarvitsemaansa perehdytystä, koulutusta, ammatillista tukea, ohjausta ja työvälineitä toimintaan
- Arvioida toiminnan riskit ja varmistaa turvallinen toimintaympäristö niin vapaaehtoisille kuin osallistujille
- Tarjota mahdollisuus kehittyä, oppia ja kokea uutta vapaaehtoistoiminnassa

- Vapaaehtoinen kokee itsensä arvokkaaksi ja tärkeäksi osaksi yhdistystä
- Vapaaehtoinen kokee itsensä motivoituneeksi sekä toimii ilolla ja ylpeydellä yhdistyksen edustajana
- Vertaistoiminnan ja vapaaehtoistyön kehittäminen on suunnitelmallista ja tavoitteellista
- Vertaistoiminta vastaa kohderyhmän tuen tarpeisiin ja toiveisiin

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Pidetään 2023 käyttöön otettua vapaaehtoisrekisteriä ajantasaisena
- Vertaistoiminnan kehittämisen keskiössä on vapaaehtoisten hyvinvointi, innostaminen ja palkitseminen
- Jatketaan edeltävän vuositeeman (tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus) mukaisen työn juurruttamista toimintaan
- Vapaaehtoisille kehitetään hyödyllisiä ja toimintaa helpottavia työvälineitä verkkosivujen materiaalipankkiin
- Vapaaehtoisille tarjotaan monipuolisesti koulutusta
  - Sateenkaariperheiden vapaaehtoistyön perehdytyskoulutus (n. 10 ot) järjestetään kerran vuoden alussa uusille vapaaehtoisille
  - Vapaaehtoisten kouluttamista jatketaan seuraavista teemoista
    1. Esteettömyys ja saavutettavuus
    2. Antirasismi
    3. Vaikuttamistyö/aktivismi
  - Verkkokokoonkootumisia/-koulutuksia vapaaehtoisille kaksi kertaa vuodessa painottaen kevät- ja syyskauden aloituksia
  - Setan ryhmänohjaajakoulutusta ja kokemuskouluttajien koulutuksia
  - Muiden yhteistyökumppanien koulutuksia (esim. KSL, Soste ja Kepa)
  - Koulutukseen osallistuvien kulut korvataan
- Uusia vapaaehtoisia otetaan ja innostetaan mukaan toimintaan
  - Uusien vapaaehtoisten täsmärekrutointia tehdään uusille alueille ja erityisryhmien toimintaan
  - Saadaan alulle tai käynnistetään uudelleen vertaistoimintaa yhdellä uudella paikkakunnalla toimintavuoden aikana
  - Uusia vapaaehtoisia rekrytoidaan paikallistiimeissä sekä valtakunnallisilla rekrytointikampanjoilla erityisesti ennen alla mainittuja koulutuksia
  - Paikallistiimejä tuetaan uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa esimerkiksi tuomalla paikallistiimien toimintaa aiempaa näkyvämmäksi viestinnässä sekä julkaisemalla vapaaehtoisena toimivien esittelyjä ja tarinoita
- Vapaaehtoisten hyvinvointia ja jaksamista tuetaan
  - Vapaaehtoisille tarjotaan riittävä perehdytys ja tietoa vertaistoiminnan koordinaattorilta ja tiiminsä pidempiaikaisilta vapaaehtoisilta
  - Vapaaehtoisia muistetaan ja palkitaan vuosittain
  - Vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuuksia virkistytymiseen
  - Tuetaan vapaaehtoisten ryhmäytymistä
  - Järjestetään vapaaehtoisen ja vertaistoiminnan koordinaattorin välisiä yksilöllisiä kehityskeskusteluista tarpeen mukaan
  - Vapaaehtoisten palaute-/seurantakyselyt toteutetaan syksyisin
  - Ylläpidetään vapaaehtoisten valtakunnallisia viestiryhmiä keskinäiseen vertaistukeen (WhatsAppissa)
  - Kannustetaan vertaisoppimiseen toisiltaan ja kehitetään yhteistyötä yli tiimirajojen
  - Tarjotaan työnohjauksellista tukea
  - Vertaistoiminnan koordinaattorin vierailut paikkakunnilla (vähintään 1 paikkakunta/vuosi fyysisesti) ja verkon kautta osallistuminen tiimitapaamisiin

Kehittämispäivät / -tapaamiset paikallistiimeille

Kerran vuodessa järjestetään kaksipäiväiset vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivät (aiemmin paikallistoiminnan kehittämispäivät) vaihtuvalla paikkakunnalla sekä syksyisin vapaaehtoisille ja heidän perheilleen yhteinen toimintapäivä Helsingissä. Kehittämistapahtumat ovat luonteeltaan erilaiset: toinen aikuisille suunnattu, virkistytymisen ja oppimisen täyteinen viikonloppu ja toinen puolestaan mahdollistaa perheiden mukaan ottamisen toimintaan yhteiseen tekemiseen ja viihtymiseen tähtäävässä päivätapahtumassa. Lisäksi vapaaehtoiset kokoontuvat yhteen noin neljä kertaa vuodessa erilaisissa verkkotapaamisissa ja -koulutuksissa.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Järjestetään kaksipäiväiset vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivät yhdessä Kumppanuusvanhemmuus-hankkeen ja Perhesuhdekeskuksen kanssa. Vuonna 2024 tapahtuma järjestetään poikkeuksellisesti omalla toimistolla, jotta kaikki vapaaehtoiset pääsevät tutustumaan yhdistyksen uusiin toimitiloihin Helsingin Hakaniemessä.
- Järjestetään syksyn toimintapäivän 2.11.2024 Helsingissä vapaaehtoisille perheineen
- Järjestetään kaksi vapaaehtoisten verkkotapaamista
- Kehittämispäivillä panostetaan ryhmäytymiseen, hyvien kokemusten ja käytäntöjen jakamiseen sekä tarjotaan koulutusta ja virkistytymistä
- Kehittämispäiviin kuuluu aina jonkinlainen koulutuksellinen osuus
- Tapahtumaan osallistuneilta vapaaehtoisilta kerätään aina palaute, jonka pohjalta seuraavan vuoden koulutukselliset osuudet suunnitellaan vastaamaan vapaaehtoisten tarpeita ja toiveita
- Vuonna 2024 kehittämispäivien koulutusten teemoja ovat antirasismi ja turvallisemman tilan kehittäminen sekä vaikuttamistyö paikallistasolla
- Kehittämispäivissä opittua jaetaan myös niille vapaaehtoisille, jotka eivät ole osallistuneet tapahtumaan
- Myös hallitus osallistuu kehittämispäiville ja pääsee tutustumaan vapaaehtoisiin. Kehittämispäivien yhteydessä järjestetään myös yhdistyksen kevätkokous.

6. Viestintä, järjestöllinen kehittäminen ja hallinto

6.1. Viestintä

Yhdistykselle laadittu Viestintästrategia 2023–2026 määrittää viestinnälle strategiset linjat ja auttaa toiminnan fokusoimisessa. Viestintästrategian toimeenpanon toisena vuonna keskitytään erityisesti vaikuttamisviestinnän ja mediaviestinnän kehittämiseen. TAYV-suunnitelma läpipleikkaa viestintää kauttaaltaan ja suunnitelmaan tukeudutaan kaikissa viestinnällisissä valinnoissa. Esimerkiksi saavutettavuuden parantamista valmistellaan jo vuonna 2024 mm. verkkosivujen auditoinnilla, vaikka kehittäminen tapahtuu pääasiassa vuonna 2025.

Viestinnän strategiset tavoitteet vuonna 2024:

1. Viestintämme puhuttelee vaikuttamistyön keskeisiä kohderyhmiä ja sitouttaa heitä edistämään tavoitteitamme työssään
2. Mediaviestintämme saa median nostamaan yhdistyksen strategian mukaisia aiheita esiin ja julkisessa keskustelussa termistömme on vakiintunut

Toimenpiteet vuonna 2024:

Vaikuttamisviestintä lainsäädännön ja palvelujärjestelmän kannalta:

1. Laaditaan vuodelle 2024 erillinen vaikuttamisviestinnän suunnitelma
2. Kirkastetaan vaikuttamisviestinnän kohderyhmät ja listataan nämä
3. Viestitään lakimuutoksista (Translaki: vanhemmuusnimikkeen korjaaminen (isä/äiti) 1.3.2024 alkaen)

4. Selkeytetään vaikuttamisviestinnän kanavat (oma uutiskirje, some, kasvokkaiset tapaamiset ym.) niin, että ne palvelevat kohderyhmiä mahdollisimman hyvin

Mediaviestintä (/viestintä suurelle yleisölle):

1. Pyritään siihen, että tiedotteet menevät läpi enenevissä määrin
2. Pidetään yhteyttä toimittajiin ja kartutetaan listaa toimittajista ja medioista, jotka todennäköisesti nostaisivat aiheitamme esiin
3. Tarjotaan haastateltavia medialle (sekä asiantuntijoita että ydinkohderyhmää eli sateenkaariperheitä ja pohtivia)
4. Osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun (erit. Instagram)

Verkkosivut ja materiaalit:

1. Verkkosivujen (sekä sateenkaariperheet.fi että perhesuhdekeskus.fi) rakennetta ja kehitystarpeita kartoitetaan, ne auditoidaan ja tietokokonaisuudet varmuuskopioidaan, jotta verkkosivuja voidaan lähteä uudistamaan 2025 niin, että mm. seuraavat kohderyhmät löytävät heitä koskevan olennaisen tiedon aiempaa helpommin:
  - a. sukupuolen moninaisuudesta ja vanhemmuudesta
  - b. vanhemmuutta suunnitteleville
  - c. miehille
  - d. toiminnan valtakunnallisuudesta ja alueellisesta yhdenvertaisuudesta
2. Tehdään muutoksia uudistuneeseen tapahtumakalenteriin jos tarvetta
3. Tarkistetaan, että vaikuttamisviestinnän sisällöt ovat ajan tasalla
4. Oppaiden päivittäminen jatkuu

Muut viestinnän kanavat:

Tarkemmin viestinnän keinot ja kanavat listataan viestintästrategiassa 2023–2026.

- Sähköinen uutiskirje 5 kertaa toimintavuoden aikana jäsenille ja sidosryhmärekisterin noin 1000 yhteistyökumppanille. Uutiskirjeiden määrää tiputetaan 7:tä 5:een, jotta laatuun voidaan panostaa entistä paremmin eikä uutiskirjettä julkaista ajankohtana, jolloin sitä ei juuri lueta/julkaistavaa sisältöä on niukasti. Etsitään lisää ratkaisuja uutiskirjeen kehittämiseksi (mm. Uutiskirjeen ”teemanumerot”, avausprosenttien kasvattaminen).
  - o Suunnitellaan vuonna 2024 uutiskirjeen eriyttäminen kahteen erilliseen kirjeeseen. Toinen uutiskirje keskittyy vaikuttamistyöhön kohderyhmänä yhteistyökumppanit ja päättäjät, toinen vertaistoimintaan ja neuvontaan kohderyhmänä sateenkaari-ihmiset, perheet, jäsenet jne. Kaksi erillistä uutiskirjettä otetaan käyttöön 2025.
- Panostetaan erityisesti Instagramiin (sosiaalisen median kanavista tällä hetkellä monipuolisimmat mahdollisuudet, hyödynnetään erityisesti somekampanjoissa, lisätään videoita)
- Facebook edelleen keskeinen kanava, erityisesti Facebook-ryhmät
- X (entinen Twitter) tukee vaikuttamisviestintää, mutta kanavana menettänyt merkitystään
- Otetaan käyttöön LinkedIn, joka kasvattanut merkitystään erityisesti vaikuttamisviestinnän saralla (yksi väylä tavoittaa esim. toimittajia mediaviestinnän kehittämiseksi)
- Asiantuntijat esiin: yritetään enenevissä määrin päästä mukaan mm. podcasteihin ja tv-ohjelmiin levittämään yhdistyksen asiantuntemusta ja ydinviestejä
- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan (some)vaikuttajien omia kanavia maksetuilla yhteistöillä

Viestinnän kampanjoita:

- Vaikuttamisviestinnän kampanja(t) (sisältö tarkentuu)
- Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä (IFED) 5.5.2024, jos resursseja toteutetaan IFED-kampanjointi sateenkaariperheviikon muodossa, vaikuttamisviestinnällinen kärki
- Valtakunnallinen #PerhePride-kampanjointi ja tapahtumien mainostus Priden aikaan (touko-syyskuu), tasavertaisuus paikkakunnittain

- Väestöliiton Vanhemmuuden viikon ja päivän kampanjointiin osallistuminen, jos resursseja ja sopiva teema (touko-kesäkuu)
- Teemapäivien ja -viikkojen viestintään osallistuminen vuoden ympäri erit. sateenkaariperheiden, -vanhempien ja -lasten näkökulmasta

6.2. Sateenkaariperheitä ja perhettä suunnittelevia koskevan tiedon kerääminen

Sateenkaariperheiden ja perhettä suunnittelevien oikeuksiin, mahdollisuuksiin ja hyvinvointiin liittyä edelleen lukuisia asioita ja tekijöitä, joita ei tunneta.

Tavoitteet

Yhdistyksen toiminta perustuu tutkittuun tietoon kohderyhmän tarpeista. Ammatillisen työn kehittäminen ja lainsäädäntöön ja palvelujärjestelmään vaikuttaminen priorisoidaan selvitysten mukaisesti olennaisimpiin ja kiireellisimpiin asioihin.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Laaja Sateenkaariperhekysele 2024 toteutetaan vuodenvaihteessa 2023–2024. Kysele on toteutettu joka toinen vuosi vuodesta 2016 alkaen. Tarkoituksena on saada palautetta ja toiveita toiminnasta, mitata toiminnan ja palveluiden tuloksellisuutta ja perheiden hyvinvoinnin kehittymistä sekä kerätä kohderyhmän kokemuksia muutamasta ajankohtaisesta teemasta.
- Resurssien mukaan harkitaan kyselyn tekemistä perheille lahjasoluhoitojen toimivuudesta, mahdollisesti yhteistyössä Simpukan kanssa.
- Mahdollisia muita aiheita, joista kyselyitä voisi olla tarkoituksenmukaista tehdä, on samaa sukupuolta olevien parien kokemukset adoptiopolutta ja myöhäisheräneiden perhetilanteet

6.3. Jäsenpalvelujen kehittäminen

Yhdistyksen jäsenmäärässä on ollut pientä kasvua viime vuosia ja jäseniä on tällä hetkellä yli 1100. Toimintansa kautta yhdistys tavoittaa satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä. Kyseleyiden mukaan suuri osa toimintaan osallistuvista ei ole jäseniä.

Tavoitteet

Jäsenet kokevat, että he ovat osa tärkeää kansalaisliikettä, ja haluavat tukea yhdistyksen tavoitteiden toteutumista pysymällä yhdistyksen jäseninä. Ne jäsenet, jotka osallistuvat yhdistyksen toimintaan, saavat riittävät ja oikea-aikaiset tiedot toiminnasta. Jäsenyyteen liittyvät prosessit sujuvat nopeasti ja ilman virheitä. Jäseneksi liittyminen on houkuttelevaa ja helppoa. Yhdistyksen jäsenmäärä kasvaa.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Toteutetaan loppuvuodesta 2023 suunnitellut jäsenviestintäuudistukset

6.4. Hyvä hallinto varmistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden

Yhdistyksen toiminnan suuntauksista päättää yhdistyksen yleinen kokous, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Toimintasuunnitelman toteuttamisesta vastaa hallitus, jota johtaa puheenjohtaja. Hallitus kokoontuu 6–8 kertaa vuodessa. Hallituksen esittelijänä toimii toiminnanjohtaja.

Yhdistyksen hallintoa ohjaa johtosääntö, joka sisältää myös henkilöstöhallinnon ohjeet. Johtosääntöä tarkennetaan vuosittain. Muita ohjaavia asiakirjoja ovat taloussääntö (sisältää matkustussäännön), palkkapolitiikka (päivitetty 2020), tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat (viimeksi päivitetty 2022 ja 2023), perheystävällisyysohjelma (luotu 2022) sekä paikallistoiminnan tavoitteet ja määrärahojen myöntämisen kriteerit (päivitetty 2019). Vuonna 2022 vahvistettu strategia 2030 ohjaa myös osaltaan hallinnon kehittämistä.

Tavoitteet

Huolehditään, että yhdistyksen hallinto tukee suunnitelmallista ja tehokasta perustehtävän toteuttamista ja tarkkaa taloudenpitoa. Hyvä hallinto huomioi kaikki yhdistyksen toimijat, jäsenet, osallistujat ja asiakkaat yhdenvertaisesti.

Toimenpiteet vuonna 2023:

- Tehdään vuosittain strategian 2030 toimeenpanosuunnitelmia
- Päivitetään vuonna 2022 vahvistetun toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteet.
- Vahvistetaan turvallisuusohjeistus
- Järjestetään kevätkokous la 23.3. paikallistoiminnan kehittämispäivien yhteydessä, poikkeuksellisesti toimistolla, jotta vapaaehtoiset pääsevät käymään uudella toimistolla
- Syyskokous järjestetään la 2.11. yhdistyksen toimistolla Helsingissä osana Syksyn toimintapäivää, joka sisältää oman ohjelman paikallistiimien vapaaehtoisille.

Henkilöstö

Jos haettavat rahoitukset toteutuvat, yhdistys työllistää alkuvuonna 2024 yhteensä 12 työntekijää. Perhesuhdekeskukseen rekrytoidaan kolmas työntekijä. Kumppanuusvanhemmuushankkeen päätyttyä 2023 toinen hanketyöntekijöiden toimenkuvista pyritään vakinaistamaan.

Työntekijöiden osaamista ja jaksamista tuetaan säännöllisellä koulutuksella ja virkistyspäivillä. Esityötä tuetaan johtosäännöllä, joka sisältää henkilöstöohjeen, sekä vuonna 2020 käynnistetyn esihenkilötyöryhmän toiminnalla. Palkkausta kehitetään vuonna 2020 vahvistetulla palkkalinjauksella. Työyhteisön toimintaa kehitetään vuonna 2023 päivitetyllä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalla, vuonna 2022 vahvistetulla perheystävällisyysuunnitelmalla sekä viestintästrategialla 2023–2026. Loppuvuodesta 2023 vahvistetaan myös varhaisen tuen malli. Toteutetaan työterveyshuoltoa yhteistyössä Terveystalon kanssa työterveyshuollon toimintasuunnitelman pohjalta. Jatketaan vuonna 2023 käynnistettävää turvallisuusohjeistuksen työstämistä. Tarjotaan koko henkilöstölle yleislääkäritasoinen sairaanhoito sekä liikunta- ja kulttuurisetelit.

Seuranta ja arviointi

Sateenkaariperheet ry:n hallitus ja vuosikokous seuraavat toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista raportoinnin sekä toimintakertomusten ja -suunnitelmien avulla. Hallituksen asettamat työryhmät kehittävät ja valvovat tavoitteiden toteutumista. Työntekijät raportoivat hallitukselle toiminnan toteutumisesta. Keskeisimmille toiminnoille laaditaan tarkennetut toimintasuunnitelmat. Keskeisimmistä toiminnoista, osallistujamäärästä ja yhteydenotoista pidetään kirjaa ja seurataan kysynnän kehittymistä. Jäsenistölle tehdään joka toinen vuosi jäsenkysely, jolla kartoitetaan jäsenten toiveita, tarpeita ja kokemuksia yhdistyksen toiminnassa mukanaolosta. Leireistä ja perhevalmennuksista kerätään aina palaute osallistujilta. Vaikuttamistoimintaa arvioidaan yhteistyössä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa. Vuosien 2021–2022 aikana on työstetty kaikkien toimintojen tuloksellisuuden mittaamiseen soveltuvat mittarit, joilla toimintaa raportoidaan myös STEAlle.

Toimitilat

Sateenkaariperheet ry:n toimitilat sijaitsevat Helsingissä, Haapaniemenkatu 7-9C, 2.krs. Toimitila on 525 neliön kokoinen ja koostuu kahdeksasta työhuoneesta, neljästä ryhmätilasta ja muista tiloista. Toimitiloihin on muutettu kesällä 2023. Toimitilojen sisustus valmistunee lopullisesti vasta vuoden 2024 puolella.

Talous

Yhdistyksen rahoitus perustuu pääosin veikkausvoittovaroihin. Muita rahoittajia ovat Kansan sivistystyön liitto, ulkoministeriö sekä Helsingin, Turun ja Tampereen kaupungit. Kaupunkien avustukset ovat nousseet tasaista tahtia. Tuottoja saadaan lisäksi osallistumismaksuina, lähinnä leiritöiminnasta. Näillä tuotoilla katetaan osa leirikeskusten perimistä maksuista. Oman

varainhankinnan tuotot ovat jäsenmaksuja, lahjoituksia ja pienehköjä tarvikemyynnin tuottoja. Omaa varainhankintaa on tehty myös yhteistyössä Seta ry:n kanssa.

Vuoden 2024 budjetissa varsinaisen toiminnan kaikki kulut ovat 1 028 850 euroa:

yleishallinto 258 500
sateenkaariperhetoiminta 178 500
kumppanuusvanhemmuushanke 100 000
perhesuhdekeskus 191 850
Monimuotoiset perheet -verkosto 300 000

Toimenpiteet vuonna 2024:

- Talouden seuranta toteutetaan vuosittain vahvistettavan taloussäännön mukaisesti.
- Hallitus nimittää kaksi tositetarkastajaa parantamaan omavalvontaa.
- Taloushallinnon sähköistämistä edistetään hiljalleen.
- Paikallistoiminnan määrärahat varataan ja niiden käyttöä valvotaan vuonna 2019 päivitettyjen kriteerien perusteella.

Helsinki/ pääkaupunkiseutu

Pääkaupunkiseudun paikallistiimi järjestää vuoden 2024 aikana monipuolista toimintaa noin 30 vapaaehtoisen voimin. Tapaamiset ovat suurimmaksi osaksi vapaamuotoisia ja vertaistuellisia.

Paikallistiimin toimintaa koordinoi toistaiseksi vertaistoiminnan koordinaattori, kunnes löydetään tiimivastaavaksi sopiva henkilö vastaamaan tiimin koollekutsumisesta, hallinnollisten tehtävien koordinoinnista ja tiimin viestinnästä. Paikallistiimin toimintaa kehitetään ja erityisesti ryhmäytymiseen kiinnitetään huomiota. Paikallistiimi kokoustaa noin kolme kertaa vuodessa. Paikallistiimi järjestää tiimin kesken virkistys- ja ideointipäiviä, joka mahdollistaa eri tiiminjäsenten tutustumista toisiinsa. Tiimiin pyritään saamaan lisää aktiivisia jäseniä, erityisesti arkikahvilaatiimiin. Säännöllisten tapaamisten lisäksi kuka tahansa halukas voi ehdottaa tapaamista esimerkiksi omaan lähipuistoonsa itselle sopivaan aikaan. Tapaamiset voivat olla sisällä tai ulkona. Tapaamisten järjestämiseen ja tiedottamiseen saa apua pääkaupunkiseudun tiimiltä.

Retkistä osa on maksullisia ja osa maksuttomia. Osallistumismaksuissa huomioidaan yhdistyksen jäsenet. Retkiä suunniteltaessa pyritään huomioimaan sateenkaariperheiden eri-ikäiset lapset ja laaja toiminta-alue. Osa retkistä suunnataan tietyille kohderyhmille.

Perhekahvilat ja vertaistapaamiset järjestetään yhdistyksen toimitiloissa Helsingissä, mutta koko perheen retkiä sekä koululaisten ja aikuisten toimintaa järjestetään myös muualla pääkaupunkiseudulla.

Helsinki Pride -viikon ohjelman koordinoi vertaistoiminnan koordinaattori yhteistyössä Helsinki Pride -yhteisön kanssa. Sukupuolen moninaisuuden tiimoilta yhteistyökumppanina on Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus. Muita yhteistyökumppaneita on HAM Helsingin taidemuseo, KAMU Espoon kaupunginmuseo sekä mahdollisesti Ateneumin taidemuseo, Helsingin kaupunginmuseo ja Q-teatteri.

Toimenpiteet vuonna 2023 (arvio n. 200 tapaamista):

- Perheille suunnattu toiminta:
  - Perhekahvila jatkaa toimintaa tiistaiaamupäivissä läpi vuoden (yht. 52 kahvilaa)
  - Avoimia perhetapaamisia ja viikonloppuperhekahviloita järjestetään lähes kerran kuussa. Tapaamisissa on esittäytymiskierros ja osa on teemoitettu esimerkiksi ajankohtaisten juhlapäivien mukaan. (yht. 10 tapaamiskertaa)
  - Sukupuoleltaan moninaisten perhekahvila järjestetään noin kerran kuussa (10 tapaamiskertaa)
  - Venäjänkielinen perhekahvila - Finskij divanchic - joka toinen viikko (n. 24 tapaamiskertaa)
  - Koululaisten tai koululaisten perheineen toiminnallisia tapaamisia ja retkiä joka toinen kuukausi. Tapahtumiin kutsutaan aiempien vuosien tapaan mukaan muiden paikkakuntien koululaisia, jolloin pääkaupunkiseudun resursseja on pyritty jakamaan pääkaupungin ulkopuolelle, jossa ei ole omaa koululaistointia. (6 tapaamiskertaa)
  - Family club eli englanninkielinen perhekahvila jatkaa, mikäli toiminnalle löytyy vetäjä
  - Perheille tai tietyille kohderyhmille suunnattuja retkiä perheystävällisiin kohteisiin pääkaupunkiseudulla, esimerkiksi museoihin, teatteriin, sisäleikkipuistoihin ja luontoon
- Aikuisille suunnattu toiminta:
  - Teinien vanhemmille suunnatut brunssit (n. 4 tapaamiskertaa)
  - Alkutaival-tapaamisia järjestetään noin kerran kuussa lukuunottamatta kesäkuukausia (8 tapaamiskertaa)
  - Sosiaalisten vanhempien vertaistapaamiset joka toinen kuukausi (6 tapaamiskertaa)

- Sukupuoleltaan moninaisten aikuisten vertaistapaamiset muutaman kerran vuoden aikana (4 tapaamiskertaa)
- Myöhäisheräneiden vertaistapaamiset kerran kuussa (11 tapaamiskertaa)
- Yhden vanhemman perheiden vertaistapaamiset kerran kuussa yhteistyössä Yhden vanhemman perheiden liiton kanssa (11 tapaamiskertaa)
- Sateenkaarevien vanhempien seikkailuryhmä tarjoaa monipuolisia seikkailuja niille, joille tuoliympyrässä istuminen ei sovi, vaan vertaiskeskustelut syntyvät helpommin tekemisen lomassa. (10 tapaamiskertaa)
- Sateenkaareva isyys -vertaistapaamiset mikäli ryhmälle löytyy vertaisohjaaja (6-11 tapaamiskertaa)
- Polyperhekahvila, 2 tapaamiskertaa
- Leirimuotoinen toiminta (3 leiriä):
  - Vertaistuellinen ja toiminnallinen leiri risteilylaivalla, joka on suunnattu aikuisille ja lapsille. Sisältää myös omaa vertaistuellista toimintaa sukupuoleltaan moninaisille.
  - Teinien vanhempien vertaistuellinen viikonloppu Vartiosaassa
  - Isäleiri + perhepäivä Vartiosaassa
- Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta seuraavasti:
  - Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivän koko perheen juhlat (1 tapahtuma)
  - Helsinki Pride -viikolla kokoontuu yllä olevat säännölliset perhekahvilat ja vertaisryhmät, jonka lisäksi viikolla järjestetään myös retkiä ja muita tapahtumia (n. 18 tapahtumaa)
  - TransHelsinki -viikolla järjestetään vertaistuellista toimintaa sukupuoleltaan moninaisille (n. 3 tapahtumaa)
  - Taidepajatoimintaa yhteistyössä HAM Helsingin taidemuseon kanssa jatketaan
  - Koko perheen kevättapahtuma KAMU Espoon kaupunginmuseon kanssa yhteistyössä
  - Yksittäisiä tapahtumia eri kohderyhmille yhteistyössä muiden edellämainittujen yhteistyökumppaneiden kanssa esim. vauva- ja taaperoperheiden taideiltapäivätoiminta

Häme

Hämeen paikallistiimissä on toiminut vuodesta 2019 asti kahden vapaaehtoisen voimin. Tavoitteena on löytää uusia vapaaehtoisia mukaan tiimiin. Toimintaan osallistuville kerrotaan Sateenkaariperheet ry:n jäsenyydestä ja jaetaan tietoa valtakunnallisesta toiminnasta ja tapahtumista. Paikallistoiminnasta tiedotetaan myös MML:n ja neuvoloiden omien tiedotuskanavien kautta.

Perhetapaamisia järjestetään Hämeenlinnassa kerran kuussa viikonloppuisin, jolloin myös koululaisten ja kauempaa tulevien on helpompaa osallistua. Tapaamisen kutsutaan mukaan myös perheestä haaveilevat ja alkumetreillä olevat. Perhetapaamisten sisältöjä kehitetään yhdessä osallistujien kanssa ja perheiden toiveista suurin osa tapaamisista järjestetään MLL:n tiloissa, Malliksella, Hämeenlinnan keskustan tuntumassa, sekä retkien merkeissä. Uutena toimintana osallistujien toiveesta aloittaa vauvaperheiden tapaamiset.

Yhteistyötä tehdään MLL:n Hämeenlinnan yhdistys ry:n kanssa.

Toimenpiteet vuonna 2023 (yhteensä 20 tapaamista):

- Perhetapaamiset Malliksella (paikallisen MLL:n tilat)
- Leikitapaaminen Touhotalossa
- Metsäretkiä eri kohteisiin
- Kesäretki Puuhamaahan
- Tapaaminen taidefestivaali Hippaloilla
- Mahdollisesti teatteri tai muu kulttuuritapahtuma

- Pikkujoulut marras/joulukuussa
- Uutuutena vauvaperheiden tapaamiset (4 tapaamista)

Joensuu / Pohjois-Karjala

Joensuun paikallistiimiin on tavoitteena löytää uusia vapaaehtoisia jatkamaan tiimin toimintaa vuonna 2024. Paikallistiimi tekee yhteistyötä Pohjois-Karjalan Seta ry:n ja Vanhemmuuden vertaistukiyhdistys Liekku ry:n kanssa. Pohjois-Karjala Pridea juhlietaan toukokuussa, jonka yhteydessä sateenkaariperheet on perinteisesti järjestänyt MetsäPride -tapahtuman.

Mahdollisia toimenpiteitä vuonna 2024 (arvio 0-10 tapaamista):

- Pohjois-Karjala Pride -viikolla MetsäPride -tapahtuma sekä osallistuminen kulkueeseen ja puistojuhlaan
- Perhetapaamisia ja retkiä osallistujien toiveiden mukaan

Jyväskylä

Vuoden 2024 tavoitteena on käynnistää tauolla ollut toiminta Jyväskylän alueen sateenkaariperheille. Tiimissä on yksi vapaaehtoinen ja lisää vapaaehtoisia etsitään. Toiminta riippuu mukana olevien vapaaehtoisten toiveista ja resursseista.

Perhetapaamisia ja vertaistoimintaa voidaan järjestää yhteistyökumppanin Kuokkalan Perhekeskuksen sekä Monikulttuurikeskus Glorian tiloissa.

Mahdollisia toimenpiteitä vuonna 2024 (arvio 0-10 tapaamista):

- Osallistutaan Jyväskylä Pride-viikolle perheille suunnatulla ohjelmalla
- Perhetapaamisia ja retkiä osallistujien toiveiden mukaan

Keski-Uusimaa

Vuonna 2023 toiminnan aloittaneeseen paikallistiimiin kuuluu kolme vapaaehtoista. Paikallistiimin tavoitteena on järjestää vertaistoimintaa Järvenpään, Nurmijärven, Keravan ja Tuusulan alueella asuville sateenkaariperheille. Osallistutaan myös Keski-uudenmaan Pride-viikkoon perheille suunnatulla ohjelmalla.

Yhteistyötä tehdään viikon MLL:n Uudenmaan piirin kanssa, jonka tiloissa Onnilassa järjestetään perhekahviloita.

Toimenpiteet vuonna 2024 (arvio n. 15 tapaamista):

- Osallistutaan Keski-Uudenmaan Pride-viikolle perheille suunnatulla ohjelmalla
- Perhekahvila Keravalla kaksi kertaa kuussa
- 1-4 perheille suunnattua retkeä

Kokkola

Kokkolan paikallistiimiin kuuluu pari vapaaehtoista. Alueen toiminta on ollut tauolla korona-ajan jälkeen, lukuun ottamatta Kokkola Pridea 2023. Facebook-ryhmään pyritään saamaan kaikki alueen sateenkaariperheet ja perheestä haaveilevat. Tavoitteena on edelleen osallistua Pride-tapahtumaan perheille suunnatulla ohjelmalla, mikäli Kokkola Pride järjestetään 2024.

Mahdollisia toimenpiteitä vuonna 2024 (arvio n. 2 tapaamista):

- Osallistutaan Kokkola Pride -viikolle perheille suunnatulla ohjelmalla
- Järjestetään perhetapaamisia osallistujien toiveiden mukaisesti

Kuopio

Kuopion toiminnasta vastaa yksi henkilö, joka keskittyy toimintavuonna ensisijaisesti Sateenkaariperhepäivän ja Pride-viikon ohjelman järjestämiseen. Toiminnallisten tapaamisten ja perheohjelman järjestämiseen etsitään mahdollisia kiinnostuneita. Vetäjän löytyessä on perhekahviloita mahdollisuus järjestää esim Perheentalolla tai Männistön nuorisotalolla.

HopLopiin voidaan rekrytoida perheiden teini-ikäisiä/nuoria aikuisia nuorempien lasten leikittäjiksi ja hoitajiksi, jotta vanhemmilla on mahdollisuus rauhaisaan vertaiskeskusteluun. Kuopion toimintaan osallistuneilta ja facebook-ryhmässä on kyselty toiveita tapaamisten osalta, ja toiminnan järjestäminen hyvin eri-ikäisille lapsille ja aikuisille on oma haasteensa, mutta innokkuutta toiminnallisiin tapaamisiin on ollut. Nuorisotalon ja Perheentalon käyttö on ilmaista.

Toimenpiteet vuonna 2024:

- retki HopLopiin
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän värikäs puistotapahtuma/tapahtuma Perheentalolla
- Teini-ikäisten ja aikuisten pakopeli
- Retki laavulle/luontoretki/laskiaistapahtuma Vuorelan Nuorisotalolla picnic-hengessä
- Kauppakeskuksen leikkialueella tapaaminen
- Kuopio Pride: Miten lapsia tehdään -tilaisuus, perhepicnic ennen ja jälkeen kulkueen ja yhteistyössä
- Pohjois-Savon Seta ja Perheentalon kanssa ohjelmallisia perhetapaamisia
- perhetapaamiset, jos näille nähdään tarvetta ja löytyy uusia tiimiläisiä
- Suunniteltu myös aikuisten omaa puuhailua, esim geokätköretkeä toivottu.
- Lisäksi suunniteltu Vuorelan nuorisotalolla koko perheen yhteistä pikkujoulua ja kaupunkisota/pelailutyypistä tapahtumaa.

Kymenlaakso

Kymenlaakson toiminnasta vastaa yksi vapaaehtoinen, uusia vapaaehtoisia houkutellaan mukaan. Kymenlaaksossa ollaan mahdollisuuksien mukaan mukana erilaisissa yleisö- ja perhetapahtumissa, ja tarpeen mukaan koulutetaan paikallisia sosiaali-, terveys- ja opetusalan toimijoita.

Mahdollisia toimenpiteitä vuonna 2024 (arvio 2-4 tapaamista):

- Osallistutaan Hamina ja Kotka Pride:lle perheille suunnatulla ohjelmalla
- Järjestetään perhetapaamisia osallistujien toiveiden mukaisesti

Länsi-Pirkanmaa

Länsi-Pirkanmaan aiemmin Nokian paikallistiimissä toimii kaksi vapaaehtoista. Tavoitteena on löytää uusia vapaaehtoisia mukaan tiimiin. Suunnitelmissa on hakea yhteistyökumppaneita ja vapaaehtoisia laajemmin Länsi-Pirkanmaan alueelta, mm. Ikaalisten ja Sastamalan kanssa. Tämän vuoksi Nokian paikallistiimin on tarkoitus muuntautua Länsi-Pirkanmaan paikallistiimiksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

Toimintaan osallistuville kerrotaan tulevista tapahtumista, Sateenkaariperheet ry palveluista sekä jäsenyydestä. Paikallistoimintaa mainostetaan Instagramissa sekä sateenkaariperheet ry:n nettisivuilla tapahtumaosiossa. Osittain on myös mainostettu lehtisin neuvoloiden ja kirjaston seinillä. Yhteistyötä tehdään muun muassa Nokian kaupungin nuorisotyön sekä Nokia Pride ry kanssa. Yhteistyötilana toimii muutamissa tapahtumissa Food & Cafe Frida Nokialla. Turvallisuudesta huolehditaan esteettömyys ja turvallisemman tilan periaatteet huomioiden.

Toimenpiteet vuonna 2024 (24 tapaamista):

- Perheille/kaikille suunnattuja retkiä ja tapahtumia:

- *Pulkkailurieha lapsiperheille*
- *Muskaritapahtuma pienten lasten perheille*
- *Eden kylpyläretki kaiken ikäisille sateenkaari-ihmisille*
- *Sateenkaari-ihmisten palloilupäivä vertaistuellisella ja yhteisöllisellä osuudella*
- *Metsäretki sateenkaari-ihmisille*
- *Pikkujoulut lapsiperheille*
- *Koululaisten vertaistuellinen tapahtuma*
- *Yhteistyötapahtuma nuorille aikuisille sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista*
- *Aikuisille suunnattu toiminta:*
  - *Suhteeseen painottuva tapaaminen (yhteistyössä Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus)*
  - *Joogahetki aikuisille (+lastenhoito)*
  - *Rantapäivä suppaillen aikuisille ja vertaispiknik*
  - *Aikuisten pikkujoulut hyvinvointiteemalla*
  - *Aikuisten tapaaminen (yhteistyössä Nokia Pride ry:n kanssa)*
- *Säännölliset tapaamiset:*
  - *Sateenkaarikahvila kaikenikäisille (väh. 4 tapahtumakertaa)*
  - *Jumppahetki kaikenikäisille (väh. 4 tapahtumakertaa)*
- *Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta:*
  - *Osallistutaan Nokia Pride, Ikaalinen Pride ja Sastamala Pride -tapahtumiin*
    - *Lasten- /perhetapahtumat*
    - *Teltta/pöytä Nokia Pridessa*
    - *Iltatapahtuma aikuisille (yhteistyössä Nokia Pride ry:n kanssa)*
- *Neuvoloihin, nuorisotiimiin ja perhekeskukseen sateenkaariperheet ry:n ja Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen materiaalien vieminen sekä toiminnan mainostaminen*

Oulu

Oulun paikallistiimin toiminta kasvoi vuonna 2023 yhden hengen tiimistä 4-5 vapaaehtoisen tiimiksi. Paikallistiimi aikoo lisätä ja kehittää sateenkaariperhetoimintaa Oulussa vuonna 2024.

Oulun paikallistiimin tavoitteena on tarjota vertaistuellisia tapaamisia sateenkaareville perheille, aikuisille ja lapsille sekä tiedottaa yhdistyksen toiminnasta ja aktivoida liittymään jäseneksi. Vuonna 2024 on tarkoitus käynnistää vauva- ja taaperoperheiden tapaamiset vuoroviikoittain arkiperhetapaamisten kanssa, jonka lisäksi kuukausittain kokoonnutaan edelleen myös viikonloppuperhetapaamisiin. Aikuisille järjestetään omaa toimintaa, kuten esimerkiksi käynnistetään sosiaalisten vanhempien tapaamiset. Myös kouluikäisille lapsille ja nuorille järjestetään omaa toimintaa. Osallistutaan näkyvämmin ja aktiivisemmin Oulu Pride -viikon toimintaan laajalla ja monipuolisella toiminnalla, joka kattaa kaikenikäisten lasten sateenkaariperheet.

Yhteistyötä tehdään Oulun Seta ry:n kanssa ja tapaamisia jatketaan Oulun sateenkaariperhetoiminnan historian kannalta merkityksellisessä paikassa. Tarkoituksena myös luoda ja ylläpitää pitkäaikaisia yhteistyösuhteita kulttuuritoimijoiden kanssa, esimerkiksi Oulun kaupungin kirjaston kanssa.

Lisäksi perustaan Oulun sateenkaariperheiden Instagram-tili, ja sitä kautta lisätä tiedotusta ja saavutettavuutta.

Toimenpiteet vuonna 2024 (arvio n. 80 tapaamista):

- *Perheille suunnattu säännöllinen toiminta: (12 tapaamista):*
  - *Vauva- ja taaperoperhetapaamiset vuoroviikoin arkisin (n. 20 tapaamiskertaa)*
  - *Perhetapaamiset vuoroviikoin arkisin (n. 20 tapaamiskertaa)*
  - *Perhetapaaminen viikonloppuna kerran kuussa (12 tapaamiskertaa)*

- Kouluikäisille lapsille ja nuorille omaa toimintaa, kuten lautapelituokioita, kiipeilypuisto ja reenis
- Aikuisille suunnattu toiminta:
  - Sosiaalisten vanhempien tapaamiset (5 tapaamiskertaa)
- Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta:
  - Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän piknik (IFED)
  - Oulu Pridelle järjestetään ohjelmaa kaikenikäisille sateenkaariperheiden jäsenille
- Sateenkaariperheleiri

Porvoo

Vuoden 2024 tavoitteena on käynnistää toimintaa Itä-Uusimaalaisille sateenkaariperheille. Tiimissä on yksi vapaaehtoinen ja lisää vapaaehtoisia etsitään. Toiminta riippuu mukana olevien vapaaehtoisten toiveista ja resursseista.

Porvoon paikallistiimin tavoitteena on ollut toteuttaa toimintavuoden aikana kerran kuussa tai joka toinen kuukausi erilaisia perhetapaamisia tai retkiä. Myös säännöllinen perhekahvila on mahdollinen toimintamuoto, mikäli siihen löytyy sopivat tilat ja vetäjä. Tiimi osallistuu myös Porvoo-Borgå Pride -tapahtumaan ja viikkoon. Puistojuhlaan tiimi voi osallistua omalla teltalla, jossa jaetaan oppaita ja tietoa yhdistyksestä ja saada näkyvyyttä toiminnalle sekä houkutella mukaan osallistujia. Lisäksi mahdollisesti järjestetään kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapaaminen.

Mahdollisia yhteistyötahoja Porvoossa ovat Porvoon kaupungin Nuorisopalveluiden Arcus-sateenkaaritoiminta, Terapianavigaattorin (Porvoon matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut) sekä Porvoon Seta ry.

Mahdollisia toimenpiteitä vuonna 2024 (arvio 0-10 tapaamista):

- Porvoo-Borgå Pride -viikolla perhetapaaminen ja osallistuminen kulkueeseen sekä puistojuhlaan
- Perhetapaamisia ja retkiä
- Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapaaminen (IFED)

Rovaniemi / Lappi

Rovaniemellä toiminnasta vastaa yksi vapaaehtoinen. Alueen perheitä yritetään aktivoida ja saada tietoisiksi vertaistoiminnasta.

Rovaniemellä järjestetään vuonna 2024 kolmesta perhetapaamista ja yksi leiri.

Toimenpiteet vuonna 2024 (yhteensä 15 tapaamista):

- Perhetapaaminen kerran kuussa MLL:n tiloissa (9 tapaamiskertaa)
- Teemalliset perhetapaamiset: (4 tapaamiskertaa):
  - Perhetapaaminen Artic Pride –tapahtuman yhteydessä
  - Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapaaminen Rollo -hallissa toukokuussa
  - Perhetapaaminen, uimaranta/puistoilu
  - Perhetapaaminen/pikkujoulut MLL:n tiloissa marraskuussa
- Aikuisten vapaaviikonloppu (2 yötä)

Tampere

Tampereen alueen toimintaa organisoii kahdeksan henkinen tiimi. Uusia tekijöitä vapaaehtoistiimiin on saatu mukaan 2023 vuoden aikana. Tampereella tehdään aktiivisesti yhteistyötä Tampereen kaupungin, Sinuksi ry (ent. Pirkanmaan Seta), Perhesuhdekeskuksen, Tammela keskuksen

perheiden talon, Huushollin ja muiden yksityisten paikallistoimijoiden kanssa. Paikallistiimi tiedottaa alueen toiminnasta sosiaalisen median kautta kuten Instagram:in ja Facebook:in. Tämän lisäksi tapahtumatiedot löytyvät Sateenkaariperheet ry uutiskirjeestä ja uudistuneesta tapahtumakalenterista sekä Sinuiksi ry tapahtumakaenterista.

Tampereella järjestetään toimintaa erilaisilla teemoilla eri perheryhmille erikseen ja yhdessä. Lisäksi järjestetään perheiden vanhemmille omaa vertaistuellista toimintaa.

Toimenpiteet vuonna 2024 (arvio n. 100 tapaamista):

- Perheille suunnattu toiminta:
  - Perhekahvila toimintaa viikoittain (n. 50 tapaamista)
  - Perhetapaamisia kuukausittain monipuolisesti, esimerkiksi museovierailuja, sisäleikkipuistotapaamisia, ulkoilua- ja retkeilyä, kylpyläretki ja liikuntahetkiä (n. 12 tapaamista)
  - Kaikkien perheiden joulujuhla
  - Isovanhempien/läheisten päivä sateenkaariperheiden lasten kanssa
  - Yhden vanhemman perheiden tapaamiset
- Koululaisille suunnattu toiminta:
  - Koululaisten vertaistuellinen elokuvailta ja yhdessäoloa
- Aikuisille suunnattu toiminta:
  - Alkutaival -vertaistapaamiset kerran kuukaudessa (11 tapaamista)
  - Aikuisten illanvietot (2 tapaamista)
  - Kaksi aikuisten keskustelu- ja luentotilaisuutta yhteistyötä hyödyntäen (2 tapaamista)
  - Perhesuhdekeskuksen kanssa yhteistyössä Rakkaussuhdeviikonloppu tai Rikasta minua viikonloppukurssi 1-2 vuodessa (2 tapahtumaa)
  - Pienten lasten vanhemmille suunnattu lasten teatterihetki
  - Aikuisten toiminnallinen FlowPark -päivä
  - Sateenkaariuusperheiden aikuisten vertaistapaamisia
  - Aikuisten pikkujoulut
  - Hedelmätyshoitoklinikka Ovumia:n tutustuminen
  - Häätäensiapukoulutus pienten lasten vanhemmille
- Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta:
  - Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän juhlapäivä
  - Osallistutaan Manse Pride -viikolle
  - Kulkueeseen ja puistojuhla
  - Miten lapsia tehdään? -tilaisuus
  - Lastentapahtuma (yhteistyössä Kulttuurikeskus Rulla)
- Leirimuotoinen toiminta:
  - Aikuisten vertaistuellinen vapaaviikonloppu kevättalvella
  - Perinteinen perheleiri kesällä ja talvella (2 tapahtumaa)

Turku

Turun paikallistiimissä toimii kuuden vapaaehtoisen joukko. Tiimiin rekrytoidaan aktiivisesti uusia vapaaehtoisia. Turussa tehdään yhteistyötä mm. TuSeta ry:n ja MLL:n kanssa.

Turun seudun sateenkaariperheet näkyvät aktiivisesti Facebookissa sivun (Turun seudun sateenkaariperheet) ja ryhmän (Turun seudun sateenkaariperheet) muodossa. Turun seudun sateenkaariperheillä on myös sähköpostilista, johon viestitään tapahtumista ja tapaamisista. Lisäksi Turun seudun sateenkaariperheet viestivät kahdessa Whatsapp-ryhmässä (koululaiset ja yleinen "Sateenkaariperheet Turus" -ryhmä).

Turussa järjestetään vuonna 2023 kaikille avoimia perhetapaamisia sekä teemoitettuja tapaamisia osallistujien toiveiden mukaan. Tapaamisissa hyödynnetään myös esimerkiksi ulkopuolisia luennoitsijoita ja esiintyjä. Yhden vanhemman perheille ja Alkutaival—tapaamisia ei toistaiseksi järjestetä niiden heikon kysynnän vuoksi. Koululaisille ja koululaisperheille järjestetään säännöllisiä tapaamisia ja toimintaa kehitetään yhdessä koululaisten kanssa. Aikuisille järjestetään omaa toimintaa erilaisen toiminnallisen ja vertaistuellisen toiminnan ympärille. Lisäksi Turussa osallistutaan kansainväliseen sateenkaariperhepäivään ja Turku Pride -viikkoon lapsille ja lapsiperheille suunnatulla ohjelmalla.

Jatketaan paikallisen vaikuttamistoiminnan kehittämistä ja huolehditaan omien resurssien puitteissa, että paikallisilla viranomaisilla ja ammattilaisilla on tietoa sateenkaariperheistä. Toimitetaan esitteitä kaupungin perhepalveluihin ja osallistutaan koulutuksiin.

Toimenpiteet vuonna 2024 (yhteensä n. 25 tapahtumaa):

- Perheille suunnattu toiminta:
  - Kaikille avoimet perhetapaamiset (11 tapaamista)
  - Perheiden tonttujuhla
  - Muskari
  - Retkiä
- Koululaisille suunnattu toiminta:
  - Liikunnallinen tapaaminen sisäleikkipuistoon
  - Kulttuuritapaaminen teatteri- tai elokuvaan
- Aikuisille suunnattu toiminta:
  - Aikuisten teatteri- tai elokuvailta
  - Aikuisten retki ja illanvietto
- Kulttuurinen ja yhteisöllinen toiminta:
  - Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän tapahtuma
  - Osallistutaan Turku Pride kulkueeseen ja puistujuhlaan perheille suunnatulla ohjelmalla
- Leirimuotoinen toiminta:
  - Uusperheiden aikuisten vertaistuellinen viikonloppu (2 yötä)
  - Perheleiri (2 yötä)

LIITE 2: Kumppanuusvanhemmaksi -hankkeen toimintasuunnitelma 2024

Kumppanuusvanhempien ennakkovalmennus

Kumppanuusvanhemmuutta harkitseville tarjottava ennakkovalmennus varmistaa riittävän tiedon, ennakkosuunnittelun ja vanhempien väliset sopimukset, ja siten ennalta ehkäisee kriisejä sekä turvaa syntyvän lapsen asemaa. Antaa vanhemmille valmiuksia ristiriitojen ratkaisemiseen ja lapsen edun pitämiseen perheen päätöksenteon keskiössä. Vanhemmat saavat luotettavaa tietoa ja ohjeita liittyen perheellistymistapoihin, perhelainsäädäntöön, etuuksiin, perhedynamiikkaan, vähemmistöstressiin jne.

Vaikuttamistyö

Hankkeen tavoitteena on tehdä päättäjille, virkahenkilöille ja palveluverkostoille näkyväksi se, millä tavoin tämän hetken lainsäädäntö ja palvelukäytännöt vaikuttavat kumppanuusperheiden osallisuuteen ja asemaan yhteiskunnassa. Näkyväksi tekemisellä on tarkoituksena saada lainsäätäjät, virkahenkilöt ja palveluverkosto muokkaamaan rakenteitaan ja käytäntöjään sellaisiksi, että ne varmistavat perheille vahvan oikeudellisen aseman ja riittävän hyvät palvelut.

Vertaistoiminta

Kumppanuusperheissä vanhemmuus jaetaan vähintään yhden sellaisen henkilön kanssa, johon ei useinkaan ole ollut romanttista suhdetta.

Tavoitteet:

- Yhä useampi kumppanuusvanhemmuutta harkitseva saa asianmukaista ja riittävää tietoa perheen perustamisen pohjaksi.
- Kumppanuusperheestä haaveilevat löytävät aiempaa helpommin niiden ihmisten luo, joilla on vastaavia toiveita.
- Kumppanuusperheet tutustuvat muihin perheisiin ja saavat vertais- ja ammattilaitukea perhe-elämän mahdollisiin haasteisiin.
- Kumppanuusvanhemmuutta suunnittelevat cishetero-ihmiset tuntevat olonsa tervetulleiksi yhdistyksen toimintaan ja tutustuvat myös hankkeen yhteistyökumppaneiden palveluihin; MLL, ETKL, Väestöliitto ja Simpukka ry.

Toimenpiteet vuonna 2024

- Hankkeella on oma erillinen toimintasuunnitelmansa (<https://bit.ly/2OQVvLL>). Osana hanketta toteutetaan 2024 esimerkiksi seuraavia toimenpiteitä:
- Ennakkovalmennuksien järjestäminen 1 krt/v (hankekausi päättyy 31.8.2024)
- Ammattilaisten kouluttaminen
- Vertaistoiminnan tilaisuudet:
  - Järjestetään vertaisuuteen pohjautuvia, teemoitettuja kumppanuusvanhemmuustuokioita apilaperheille ja kumppanuusvanhemmille.
  - Perhekahvila jatkaa kuukausittaista toimintaansa Helsingissä, ja muille paikkakunnille perustetaan vertaistoimintoja, jos löydetään aktiivisia vapaaehtoisia.
  - Kehitetään vertaistoimintaa vapaaehtoisten kehittäjäkumppaneiden kanssa.
- Tiedon tuottaminen ja viestintä:
  - Verkkosivustolle päivitetään jatkuvasti uutta materiaalia niin lapsiperhettä suunnittelevien kuin jo lapsiperheellistyneiden sekä ammattilaisten tueksi.
  - Hankkeen oma uutiskirje sekä kumppanuusperhesisältöjä Sateenkaariperheiden uutiskirjeeseen.

- www.kumppanuusvanhemmaksi.fi verkkosivulla olevan hakupalvelun käyttäjämäärien kasvattaminen viestinnän keinoin.
- Tehdään viestinnällisiä sisältöjä someen ja verkkosivuille mm. ammattilaisille sekä kumppanuusvanhemmuudesta tietoa etsiville kohderyhmäkyselyiden tuloksia hyödyntäen.
- Kootaan verkkosivuille yhteistyökumppaneiden sisältöjä ja palvelupolkuja.
- Mallinnetaan Kumppanuusperheiden polkua kohti lapsiperheellistymistä. Tunnistetaan keskeiset palvelutarpeet sekä palveluiden tarjoajat.
- Tukea: Henkilökohtaista neuvontaa kumppanuus- ja apilaperhettä perustaville ja psykososiaalista tukea kumppanuusvanhemmuuden haastaviin tilanteisiin.

LIITE 3: Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen toimintasuunnitelma 2024

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskuksen tehtävänä on tukea ja lisätä hyvinvointia sateenkaari-ihmisten itse määrittelemiin läheisiin ihmissuhteisiin. Niitä ovat esimerkiksi suhteet lapsuudenperheeseen, sukulaisiin ja muihin läheisiin, erilaiset rakkaussuhteet, ystävyysuhteet, suhteet itse valitussa perheessä ja suhteet lapsiperheissä silloin, kun suhteen yksi tai useampi osapuoli kuuluu sukupuoli- ja/tai seksuaalivähemmistöön. Perhesuhdekeskuksen kohderyhmänä ovat kaikki sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä.

Sateenkaari-ihmisten perhesuhdekeskus toimii valtakunnallisesti. Perhesuhdekeskus toteuttaa vertaistoimintaa, tarjoaa ammatillisia tukipalveluita ja tuottaa tietoa ja materiaaleja suhteiden tueksi. Sateenkaari-ihmisten perhe- ja läheissuhteiden erityiskysymyksiä ja tuen tarpeita kartoitetaan jatkuvasti, ja kerättyä tietoa hyödynnetään kaikessa kehittämis-, kouluttamis- ja vaikuttamistyössä. Keskus kouluttaa ihmissuhde- ja perhetyön ammattilaisia ja tekee vaikuttamistyötä palveluiden kehittämisprosesseissa.

Perhesuhdekeskus on kaikkien sateenkaarijärjestöjen yhteinen perhesuhdekeskus, joka on hallinnollisesti osa Sateenkaariperheet ry:tä. Yksi tehtävistä on koordinoida sateenkaarijärjestöjen ammatillisten ja valtakunnallisten tukipalveluiden palveluohjausta sekä tukityötä tekevien työntekijöiden ja vertaistoimintaa järjestävien työntekijöiden verkostoja.

Hallinto, kehittäminen ja viestintä

Perhesuhdekeskuksessa työskentelevät johtava asiantuntija ja suhdetyön asiantuntija (ent. perhetyöntekijä). Toimintaa ohjaavia dokumentteja ovat esimerkiksi Sateenkaariperheet ry:n ja Perhesuhdekeskuksen yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä soveltuvien osien Sateenkaariperheiden strategia. Perhesuhdekeskuksen omaa strategiaa ja viestintästrategiaa luodaan tulevinä vuosina.

Vuonna 2024 Perhesuhdekeskuksessa on tulossa isoja henkilöstömuutoksia. Uusi suhdetyön asiantuntija aloittaa alkuvuodesta ja uusi johtava asiantuntija rekrytoidaan vuoden aikana. Vuosi 2024 käytetään Perhesuhdekeskuksen perustyöhön perehtymiseen. Kehittämistyötä esimerkiksi strategian parissa jatketaan vuonna 2025.

Perhesuhdekeskukselle ei haettane kolmatta työntekijäresurssia ensi vuodelle henkilöstömuutosten vuoksi. Kolmatta työntekijäresurssia on haettu usean vuoden ajan ja sitä haetaan jälleen vuodelle 2025.

Viestinnän osalta vuonna 2024 keskitytään uusien työntekijöiden perehdyttämiseen ja tukemiseen sellaiseen viestintään, joka edesauttaa Perhesuhdekeskuksen tavoitteisiin pääsemistä. Verkkosivuille tehdään saavutettavuusauditointi, joka valmistelee vuoden 2025 verkkosivuuksien uudistusta samanaikaisesti Sateenkaariperheiden kanssa.

Seuraavassa esitellään Perhesuhdekeskuksen keskeiset tavoitteet ja toiminnot.

Ammatillinen, psykososiaalinen tuki

Tavoite

Vaikeissa perhe- tai suhdetilanteissa olevat sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä saavat ammatillisen tuen palveluista tarpeitaan vastaavaa tietoa, tukea ja palveluohjausta selvittääkseen kriisistä ja ratkaistakseen läheissuhteidensa haasteita.

Perhesuhdekeskukseen kertyy tietoa ja asiantuntemusta sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteiden uusista ilmiöistä ja tuen tarpeista.

Toimenpiteet 2024

- Puhelinpalvelu jatkaa kaksi kertaa viikossa, esimerkiksi maanantaisin klo 15-17 ja tiistaisin klo 9-10
- Päivystyschat jatkaa kerran viikossa tiistaisin klo 9-10
- Puhelinpalvelun ja päivystyschatin yhteydenottajaa tuetaan tilanteessaan puhelimitse/chatissa sekä jatko-ohjataan tarvittaessa muihin palveluihin tai Perhesuhdekeskuksen tukikeskusteluihin
- 1-5 kerran tukikeskustelujaksot vaikeissa suhdetilanteissa oleville sateenkaari-ihmisille ja heidän läheisilleen silloin, kun suhdetyön asiantuntija harkitsee, että osapuolet eivät ole saaneet tai eivät tule saamaan riittävää tukea julkisista palveluista. Tukikeskustelut tapahtuvat videoyhteydellä, puhelimitse tai kasvokkain Helsingissä. Tilanteita esimerkiksi:
  - Erityisen vaikeat suhde- ja erotilanteet, joihin liittyy lapsia
  - Monisuhteen ongelmat
  - Ongelmat itse valitun perheen suhteissa
  - Kumppanuus- ja uusperheiden vanhemmuuden jakamisen tai erotilanteen ongelmat
  - Vaikeat perhetilanteet seksuaalivähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ja heidän vanhempiansa, puolisoiden tai muiden läheisten välillä (Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus tukee sukupuolivähemmistöjä ja heidän läheisiään vastaavissa tilanteissa)
- Jokainen yhteydenotto ja tukikeskustelu kirjataan seurantalomakkeeseen ja kertynyttä tietoa analysoidaan palveluiden kehittämiseksi ja kohdentamiseksi.

Tavoitellut tulokset

Asiakkaista

- 80% kokee keskustelun helpottaneen oloa (kaikki tukimuodot)
- 80% kokee, että saivat tukea niihin asioihin, joista halusivat keskustella tukitapaamisessa
- 70% tiedot ja keinot löytää ratkaisu suhdetilanteeseen kasvoivat tukitapaamisessa

Vertaistoiminta

Tavoite

Vertaistoimintaan osallistuneet sateenkaari-ihmiset ja heidän läheisensä kokevat saaneensa tietoa ja keinoja suhteensa vahvistamiseksi tai rakkaus- tai läheissuhteen rikkoutumisesta selviämiseksi. Osallistujat kokevat saaneensa apua vertaistuesta ja vähemmistöstressin lieventyneen. Eroryhmiin osallistuneiden osallisuus kasvaa ja yksinäisyys vähenee.

Toimenpiteet 2024

- Ystävyys-, rakkaus- ja läheissuhteita tukevat suhdetuokiot eri puolilla Suomea: 6 tuokiota / vapaaehtoiset
- Rakkaussuhteita tukevat kurssiviikonloput eri puolilla Suomea: 4vkl / vapaaehtoiset
- Sateenkaarierityiset eroryhmät (suomalainen eroseminaari): 1 valtakunnallinen (lähivkl + verkkotapaamiset) ja Helsinki / työntekijä ja/tai ulkopuolinen eroseminaarikoulutuksen saanut ohjaaja
- Vertaisryhmä sateenkaari-ihmisille, joilla haasteita kasvuperheen tai läheisten kanssa: 5 tapaamista / vapaaehtoinen
- Kaikki toteutettava toiminta on vuosien aikana vakiintunutta toimintaa

Tulokset

Toimintaan osallistuneista

- 80% on saanut tietoa suhteisiin vaikuttaneista tekijöistä ja keinoja vahvistaa suhdettaan tai selvittää suhteen rikkoutumisesta

- 80% on hyötynyt vertaistuesta
- 80% vähemmistöstressi on helpottunut tapahtuman ajaksi
- 80% kokee omien tai suhteen voimavarojen kasvaneen
- Lisäksi eroryhmän osallistuneista:
  - osallisuuden kokemus on kasvanut
  - yksinäisyyden kokemus on vähentynyt
  - mielen hyvinvointi lisääntyy (positiivisen mielenterveyden mittari)

Muu neuvonnallinen toiminta ja materiaalit

Tavoite

Tietoa ja neuvonnallista materiaalia sateenkaari-ihmisten perhe-, rakkaus- ja läheissuhteiden tueksi on saatavilla eri muodoissa saavutettavasti ja yleistajuisesti.

Toimenpiteet 2024

- 2 verkkoluentoa sateenkaari-ihmisille eri teemoilla Pride-tapahtumien yhteydessä
- 1 verkkoluento läheisille Pride-tapahtuman yhteydessä
- Olemassa olevien painettujen materiaalien jakaminen: Rakkaussuhteen työkirja ja Suhdekupla-keskustelukortit
- Verkkosivujen tietoaikkeleiden päivittäminen tarpeen mukaan
- Ei uusia materiaaleja henkilöstömuutoksien vuoksi

Tulokset

- Kohderyhmät ovat saaneet tietoa, keinoja ja välineitä läheissuhteidensa hyvinvoinnin tueksi.
- Osallistuneet/materiaaleja käyttäneet tietävät, mistä saa apua läheissuhteiden sateenkaarierityisiin kysymyksiin.
- Perhesuhdekeskuksen tunnettuus on kasvanut materiaalien jakamisen myötä.

Vapaaehtoistoiminta

Tavoite

Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoiset kokevat vapaaehtoisena toimimisen merkitykselliseksi ja arvostetuksi. He kokevat saavansa riittävästi tietoa ja tukea vapaaehtoisena toimimiseen. Heidän oma ja/tai suhteensa hyvinvointi lisääntyy vapaaehtoisena toimimisen myötä.

Muiden sateenkaarijärjestöjen vapaaehtoisella eri puolilla Suomea on tietoa ja keinoja toteuttaa turvallista ryhmätoimintaa huolehtien omista rajoistaan.

Toimenpiteet 2024

- Perhesuhdekeskuksen vapaaehtoistoimintaa järjestetään organisoidusti ja vahvasti tuetusti työntekijöiden taholta. Suurin osa vapaaehtoisista ohjaa suhdetuokioita ja rakkaussuhdekursseja, jotka ovat erityinen vapaaehtoisuuden muoto. Vapaaehtoisten tulee ryhmän ohjaamisen lisäksi hallita laajojakin tietopohjaisia sisältöjä ihmissuhteiden eri teemoista. Viikonloppukursseja ohjattaessaan vapaaehtoiset ovat vastuussa koko viikonlopun kulusta. Perhesuhdekeskuksessa ohjataan myös ryhmiä, joissa käsitellään erityisen haasteellisia suhdeilanteita sateenkaari-ihmisten ja heidän vanhempinsa tai muiden läheistensä välillä. Koulutukset ja tuki:
  - tarvittaessa yksi Suhdetuokioiden ohjaajakoulutus uusille vapaaehtoisille
  - yksi viikonlopun mittainen täydennyskoulutus kaikille vapaaehtoisille (=vapaaehtoistoiminnan kehittämispäivät)
  - antirasismikoulutus verkkokoulutuksena (yht.työssä Sateenkaariperheet ja Kumppanuusvanhemmaksi)

- tarvittavat lisäperehdytykset yksittäisille vapaaehtoisille teemoitettujen suhdetuokioiden ja -kurssien sisältöihin
- yksilöllisiä ohjauskeskusteluja puhelimitse tai videoyhteydellä
- Perhesuhdekeskus on mukana vuosittain toteuttamassa Setan yhteistyökumppanina ryhmänohjaajien peruskoulutusviikonlopun, joka on suunnattu kaikkien Setan jäsenjärjestöjen vapaaehtoisille.

Tulokset

Perhesuhdekeskuksella on osaavia, sensitiivisiä ja sitoutuneita vapaaehtoisia, mikä takaa vertaistoiminnan laadukkuutta. Vapaaehtoisista

- 90% kokee saaneensa riittävästi tietoa ja tukea
- 90% kokee toiminnan merkitykselliseksi
- 90% kokee, että heidän vapaaehtoisuuttaan arvostetaan
- 80% kokee myönteistä vaikutusta omaan hyvinvointiinsa

Ammattilaisten koulutus ja palveluiden kehittäminen

Tavoite

Pari-, perhe- ja erotyön palveluiden ja ammattilaisten osaaminen tunnistaa ja huomioida sateenkaarevien läheissuhteiden erityiskysymyksiä sekä kohdata ja tukea sateenkaari-ihmisiä heidän perhe-, rakkaus- ja läheissuhteissaan kasvaa koulutusten, konsultoinnin ja vaikuttamistyön myötä. Palveluissa tunnistetaan sateenkaari-ihmisten läheissuhteiden yhdenvertaisuuden edistämisen tarpeellisuus.

Palveluiden kehittämisprosessissa edistetään sateenkaari-ihmisten perhesuhteiden yhdenvertaisuutta.

Toimenpiteet 2024

Perhesuhdekeskuksessa karttunutta tietoa sateenkaari-ihmisten perhe- ja läheissuhteiden erityispiirteistä ja tuen tarpeista viedään ammattilaisten tietoisuuteen kehittämällä pari-, perhe- ja erotyön palveluita.

- Toimitaan asiantuntijana Setan kanssa THL:n turvakotipalveluiden kehittämisprosessissa.
- Jatketään koulutus- ja asiantuntijayhteistyötä kirkon perheneuvonnan kanssa.
- Koulutetaan ammattilaisia, mikäli uuden/uusien työntekijöiden osaaminen mahdollistaa sen. Koulutuksista yksi mahdollisesti oma, avoin verkkokoulutus.
- Osallistutaan Parisuhdeverkoston ja Väestöliiton Kannustavan vanhemmuuden verkoston toimintaan. Tehdään aktiivista vaikuttamistyötä yhteistyöverkostoissa.
- Osallistutaan 1-2 ammatillisille päiville (Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Lastensuojelupäivät).
- Lisätään ammattilaisten tietoisuutta kaikkien sateenkaarijärjestöjen erityisasiantuntijuusalueista ja konsultointipalveluista koulutusten ja asiantuntijapäivien yhteydessä.
- Jaetaan olemassa olevia materiaaleja esim. sateenkaarijärjestöjen palvelukarttajuliste yht. 500kpl

Tulokset

Yhteistyökumppanit palveluissa ovat edistäneet palveluidensa yhdenvertaisuutta konkreettisin toimenpitein (esim. järjestämällä koulutusta työntekijöilleen tai tekemällä muutoksia viestintäänsä), minkä johdosta sateenkaari-ihmisten on mahdollista saada ko. palveluissa apua perhe- ja läheissuhteisiinsa erityiskysymykset huomioiden.

Ammattilaisten koulutusten palautekyselyyn vastanneista

- 80% koki osaamisensa kasvaneen tunnistaa sateenkaarevien läheissuhteiden erityiskysymyksiä
- 80% koki saaneensa keinoja tukea sateenkaari-ihmisten perhesuhteita
- 90% tietää, mistä löytää lisää sateenkaaritietoa

Yhteistyö sateenkaarijärjestöjen kanssa

Tavoite

Perhesuhdekeskuksen toiminta ja palvelut ovat merkityksellinen osa valtakunnallisten sateenkaaripalveluiden kokonaisuutta. Yhteistyö muiden valtakunnallisia vertaistoimintoja sekä tuki- ja neuvontapalveluita tarjoavien sateenkaarijärjestöjen kanssa edistää sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä hyvinvointia sateenkaari erityisissä kysymyksissä.

Toimenpiteet 2024

Perhesuhdekeskus toimii sovitusti koordinoivana tahona palveluohjauksen yhteisessä kehittämisessä ja sateenkaarijärjestöjen asiakastyötä tekevien työntekijöiden verkoston sekä vertaistoimintaa järjestävien työntekijöiden verkoston (yhteistyössä SMOK) ylläpitämisessä:

- 2+2 verkostotapaamista
- Jaetaan asiantuntijuutta sateenkaarijärjestöjen työntekijöiden kesken verkostotapaamisissa
- Tehdään tarkoituksenmukaista asiakkaiden palveluohjausta järjestöjen kesken.
- Tehdään tarvittaessa työparityöskentelyä (yhdistetään kahden järjestön erityisasiantuntijuus) erityisissä asiakastilanteissa.
- Perhesuhdekeskuksen koordinoimana laadittu valtakunnallisten sateenkaaripalveluiden palvelukartta päivitetään vuosittain.

Tulokset

Kyselyyn vastanneista sateenkaarijärjestöjen työntekijöistä

- 80% kokee yhteistyön edistävän sateenkaari-ihmisten ja heidän läheistensä hyvinvointia
- 90% kokee, että Perhesuhdekeskus on toimiva osa valtakunnallisesti toimivien sateenkaarijärjestöjen ja -palveluiden kokonaisuutta
- 90% kokee palveluohjauksen olevan toimivaa Perhesuhdekeskuksen ja oman organisaationsa välillä

LIITE 4: Monimuotoiset perheet -verkoston toimintasuunnitelma 2024

Toimintasuunnitelma vuodelle 2024

Toimintasuunnitelma toimii STEAlle osoitettua toiminta-avustushakemusta täydentävänä ja tarkentavana suunnitelmana vuodelle 2024. Toiminnan kokonaisuus sekä pitkän aikavälin tavoitteet on määritelty kattavasti kyseisessä hakemuksessa.

Monimuotoiset perheet -verkosto

Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen perhejärjestön yhteistyöverkosto. Järjestöjä yhdistää se, että kaikkien kohderyhmät poikkeavat jollain tavalla oletetusta perheestä. Järjestöjen yhteenlasketut kohderyhmät edustavat yli kolmasosaa kaikista suomalaisista perheistä.

Monimuotoiset perheet -verkostossa ovat mukana Adoptioperheet ry, Käpy Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Familia ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Nuoret Lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Toimintaa rahoittaa STEA.

Tarkoitus

Monimuotoiset perheet -verkosto lisää yhteiskunnallista ymmärrystä perheiden monimuotoisuudesta tiedon ja vaikuttamisen keinoin. Verkosto kokoaa ja vie tietoa monimuotoisten perheiden tarpeista poliittisen päätöksenteon, palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi.

Tavoitteet

Monimuotoiset perheet -verkoston tavoitteena on edistää monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuutta lainsäädännössä, lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä työelämässä. Verkoston toiminnan tavoitteena on, että monimuotoisten perheiden tarpeet näkyvät poliittisessa päätöksenteossa sekä työn ja perheen yhteensovittamisen käytäntöjä kehitettäessä.

Tavoitteena on lisäksi vahvistaa perheitä kohtaavien ammattilaisten sekä työelämän toimijoiden osaamista ja varmistaa, että palvelujärjestelmää ja työelämää kehitetään monimuotoiset perheet huomioiden.

Vaikuttamistyön tueksi on laadittu erilliset vaikuttamistyön tavoitteet sekä valtakunnalliselle, hyvinvointialueiden että kuntapolitiikan tasolle. Lisäksi on laadittu yleisemmät työelämätaavoitteet sekä yksityiskohtaisemmat tavoitteet työehtosopimusneuvotteluihin.

Monimuotoiset perheet -verkosto koostaa tietoa yhteiskunnallisista muutostarpeista erilaisiin perhetilanteisiin liittyen ja vie tätä tietoa kohdennetusti poliittisille päättäjille sekä palvelujärjestelmän ja työelämän kehittäjille. Samalla verkosto vahvistaa jäsenjärjestöjensä itsenäistä vaikuttamistyön osaamista ja asiantuntija-asemaa.

Verkoston työ toteutetaan pääosin kolmen työntekijän voimin. Jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä vastaa poliittisten viestien muodostamisesta sekä vastaa toiminnan seurannasta ja arvioinnista yhdessä työntekijöiden kanssa. Ammattilaisten kehittämispäivillä, messuilla, puoluekokouksissa ja muissa tapahtumissa verkostoa edustavat joko verkoston työntekijät tai jäsenjärjestöjen työntekijät ja vapaaehtoiset.

Vuonna 2024 toiminnassa toteutetaan seuraavia toimia:

- Koostetaan kohdennettua tietoa vaikuttamistyön, työelämän ja lasten nuorten ja perheiden palveluissa toimivien ammattilaisten tarpeisiin.
- Viedään tietoa aloitteellisesti sinne, missä sitä tarvitaan (mm. kansanedustajat ja ministerit, kuntatason valtuustoryhmät, työelämätoimijat, alueelliset kehittäjätyöryhmät jne.).
- Kartoitetaan jäsenjärjestöjen ajankohtaisia vaikuttamistyön tarpeita.
- Edistetään aloitteellisesti verkoston poliittisia tavoitteita vuosille 2023–2027.
- Koostetaan verkoston kunta- ja hyvinvointialuetavoitteet.
- Valmistellaan kunta- ja hyvinvointialuevaalikampanja sosiaaliseen mediaan vuoden 2024 loppuun tai 2025 alkuun.
- Osallistutaan lainsäädäntöhankkeisiin ja työryhmiin.
- Lausutaan pyynnöstä ja oma-aloitteisesti lakiesityksistä sekä muista valmisteltavista asioista.
- Osallistutaan kutsuttaessa valiokuntakuulemisiin.
- Tavataan ja viestitään kansanedustajille, ministereille, erityisavustajille, virkahenkilöille ja muille keskeisille tahoille.
- Jatketaan Eduskunnan Monimuotoiset perheet -tukiryhmän toimintaa.
- Osallistutaan puoluekokouksiin.
- Julkaistaan kannanottoja ajankohtaisista aiheista.
- Tarjotaan apua päättäjille lakialoitteisiin, puoluekokousaloitteisiin ja kirjallisiin kysymyksiin.
- Osallistutaan puoluekokouksiin ja -risteilyille sekä ammattilaisten ja työmarkkinatoimijoiden messuille ja muihin kokoontumisiin.
- Osallistutaan kirkon kasvatus- ja perheasian neuvottelukuntaan 2020–2024.
- Hyvinvointialueilla ja kunnissa vaikutetaan erityisesti perhekeskuskehittämiseen, palveluiden yhdenvertaisuuteen sekä monimuotoisten perheiden tarpeisiin vastaavien palveluiden saatavuuteen (mm. eropalvelut, kotipalvelu, kriisipalvelu, vuorohoito, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito).
- Jatketaan vuonna 2022 toteutetun kotipalvelukyselyn tulosten levittämistä hyvinvointialueille palveluiden kehittämisen tueksi.

- Tilataan ulkopuoliselta taholta selvitys monimuotoisten perheiden toimeentulosta inflaation ja sosiaaliturvaleikkausten jälkeen.
- Osallistutaan palveluiden kehittämisen kannalta keskeisiin työryhmiin (järjestöjen sote-muutostuki -hanke, sähköisen perhekeskuksen järjestöpaneeli) ja verkostoihin (alueelliset järjestöverkostot, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen parisuhteen tuen ja yhteisvanhemmuuden kehittäjäverkosto).
- Koulutetaan pyynnöstä nykyisiä ja tulevia ammattilaisia monimuotoisista perheistä, perheiden monimuotoisuuden kohtaamisesta ja perheiden erityistarpeista.
- Jatketaan yhteistyötä eri poliisitahojen kanssa. Julkaisemme poliisioppaan ja kampanjoimme sen pohjalta sosiaalisessa mediassa.
- Viedään verkoston asiantuntemusta ja materiaaleja eri ammattiryhmien omiin tapahtumiin: jatketaan pandemian jälkeen uudelleen herätettyä messukoordinoitua ja osallistutaan ammattilaisten messuille, seminaareihin ja muihin tapahtumiin.
- Tarjotaan ammattilaisille soveltuvaa ja kiinnostavaa materiaalia monimuotoisetperheet.fi-sivustolla ja kehitetään uusia materiaaleja ajankohtaiseen tarpeeseen. Tuotetaan lyhyempiä koulutuksellisia videoita tekstitettyinä.
- Jatketaan kouluoppaan ja varhaiskasvatusoppaan levittämistä ammattilaisille mm. kampanjoiden avulla.
- Järjestetään 2–4 omaa avointa verkkokoulutusta monimuotoisten perheiden kohtaamisesta eri palveluissa.
- Rakennetaan yhteistyötä työmarkkinajärjestöjen ja muiden työelämäasiantuntijoiden kanssa. Kehitetään tapoja vaikuttaa työelämään yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.
- Tavataan työmarkkinajärjestöjen asiantuntijoita ja muita työelämäasiantuntijoita, jotka kehittävät perheystävällisyyttä.
- Jatketaan pilottihankemallin pohjalta yhteistyötä eri ammattiliittojen kanssa.
- Käynnistetään pilottihanke tai muuta yhteistyötä yhden työnantajajärjestön kanssa.
- Vaikutetaan työehtosopimuksista käytävällä neuvottelukierroksella 2024–2025 ja kehitetään tavoitteita myös paikalliseen sopimiseen.
- Tuotetaan sosiaalisen median kampanja työehtosopimukseen liittyen.
- Herätetään keskustelua medioissa työelämän perheystävällisyyden kehittämisestä
- Tarjotaan monimuotoisten perheiden erityistilanteiden asiantuntijatietoa työelämätoimijoille.
- Koostetaan verkoston järjestöjen olemassa olevaa tietoa työelämän haasteista ja perheiden erityistarpeista.
- Lisätään monimuotoisetperheet.fi-sivustolle tietoa työelämätoimijoiden tarpeisiin.
- Osallistutaan ammattilaisten seminaareihin ja tapahtumiin.
- Koulutetaan nykyisiä ja tulevia ammattilaisia pyydettyinä tai järjestetään omia kohdennettuja koulutuksia.

- Ylläpidetään tiivistä yhteistyötä verkoston työntekijöiden ja johtoryhmän välillä ajantasaisen asiantuntija- ja kokemustiedon välittämiseksi.
- Osallistutaan lisääntymistä tutkivaan Flux-konsortioon
- Pidetään viestintämateriaalit ja monimuotoisetperheet.fi-sivusto ajan tasalla
- Hyödynnetään ajantasaista tietoa vaikuttamistyössä, koulutuksissa, viestinnässä ja materiaaleissa.
- Osallistutaan perheitä käsittelevään yhteiskunnalliseen keskusteluun.
- Ollaan median, työryhmien, hankkeiden yms. käytettävissä asiantuntijana, myös aloitteellisesti.
- Mahdollistetaan työntekijöiden osaamisen kehittäminen.
- Arvioidaan verkoston toimintaa ja sen tuloksellisuutta säännöllisesti.
- Laaditaan verkostolle uusi strategia.
- Tuetaan järjestöjen välistä vertaistukea ja vertaisoppimista.
- Järjestetään yhteinen koulutus- ja verkostoitumispäivä järjestöjen hallituksille.
- Tarjotaan asiantuntijuutta järjestöjen oman vaikuttamistyön tueksi.
- Viestitään järjestöjen työntekijöille ja hallitusten jäsenille säännöllisellä uutiskirjeellä.

Arviointi

Toiminnan seurannasta ja arvioinnista vastaavat verkoston työntekijät yhdessä jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuvan johtoryhmän kanssa. Arviointi toteutetaan systemaattisena osana toimintaa ja siitä raportoidaan johtoryhmälle neljä kertaa vuodessa ja rahoittajalle raportoinnin yhteydessä. Verkoston toimintaa kehitetään jatkuvasti arvioinnista saatujen tulosten ja kehitysehdotusten pohjalta.

Hallinto ja talous

Monimuotoiset perheet -verkostossa ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajista koostuva johtoryhmä. Johtoryhmä kokoontuu vuoden 2024 aikana neljä kertaa. Toiminnan hallinnoijana toimii yksi verkoston jäsenjärjestöistä, Sateenkaariperheet ry.

Monimuotoiset perheet -verkoston toteuttamalle toiminnalle on myönnetty STEAn kohdennettu toiminta-avustus toistaiseksi. Muuta rahoitusta verkostolla ei ole.

Verkoston budjetti vuodelle 2023 oli 270 000 €. Budjetti vuodelle 2024 on 300 000 €.